ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4131 · ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 29/11 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1899 · ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ · 6 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1317 · ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4131

درعلطه غلطه ده (آرەولك) غزته سی اداره خانه سی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաւունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ. 20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխ 100 դրուշի հաշուով:
Ծերպետի թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՏԻԿԻՆ ԲԱԼՄԷԹԻ ՕՐԻՆԱԿԸ

Արեւելքի ընթերցողներուն եւ մանաւանդ ընթերցուհիներուն մէջ չեմ կարծեր որ գտնուեցաւ մէկը որ կանգ առնէր Տքթ. Բալմէթի կնոջ Օսրբթոյի ժանտախտաւորներու հիւանդանոցին տուած այցելութեան լուրին առջեւ, զոր քանի մը օր առաջ հրատարակեցինք այս էջերուն մէջ: Այդ պզտիկ լուրը մեծ օրինակ մը կը պարունակէր կնոջական անձնուիրութեան, արտուտութեան ու գթութեան, եւ կ'արժէ որ կրկնենք անգամ մըն ալ: Տքթ. Բալմէթ՝ Լիլի Բաստէօրեան հաստատութեան տնօրէնը՝ ֆրանսական կառավարութեան կողմէ Բորթուգալ ղրկուած բժշկական պատուիրակութեան պետ կարգուեցաւ, ժանտախտին ուսումնասիրութեանը համար: Այդ գիտնականը միանգամայն հարուստ անձ մըն է, որուն կինը տեղէն շարժելու պէտք չունէր՝ մինչեւ փարակեալ երկիր մը երթալու համար. եւ սակայն ոչ միայն ընկերացաւ իր ամուսնին, այլ եւ ուզեց ժանտախտաւորները մօտէն տեսնել ու սփոփել զանոնք. եւ առանց բնաւ դողալու, ժպտուն դէմքով ներս մտաւ հիւանդանոցին սենեակ՝ իբր թէ պարասրահ մը մտնէր, հիւանդապահներու յատուկ գոգնոցը հագաւ՝ աշխարհիկ արդուզարդի մը թեթեւութեամբ, եւ բժիշկի մը ու մայրապետներուն հետ պտտեցաւ սրահները, կեցաւ անկողիններուն քով, իւրաքանչիւր հիւանդին ցաւը հարցուց, շնորհալի խօսքեր ու քիչ մը դրամ բաշխելով:

Կիները երբ բարեգործութիւն մը ընել ուզեն, այրերը կը գերազանցեն. իրենց սեռին յատուկ անձնազոհութեան զգացումը, որ երբեմն մինչեւ հերոսութեան կը հասնի, այդ պարագային մէջ գերազանցապէս կը արտապնդէ զանոնք, հիացում պատճառելու աստիճան: Եւ Տիկին Բալմէթ՝ այդ կիներէն է: Մեղք որ աւելի մանրամասնութիւն մը չի գտանք իր վրայ:

Բայց այսքանն ալ բաւական չէ՞, այդ օտար ու մեզի անծանօթ կնոջ օրինակելի ընթացքին վրայ մտածել տալու համար մեր Հայուհիներուն:

* * *

Խօսք կայ նորէն որ Ազգ. Հիւանդանոցի խնամակալուհիները հրաժարած պէս են, իրենց հաւաքական հրաժարականը Հոգաբարձութեան կողմէ մերժուելէն ետքը՝ անհաստատապէս քաշուելու տրամադրութիւն մը ցոյց տալով ամէն մէկը:

Այս տեսակ պատահականութիւն մը զգալի ու ցաւալի բաց մը պիտի թողուր Հիւանդանոցի ներքին խնամածութեան գործին մէջ, եւ Հոգաբարձութիւնը պիտի զրկէր թանկագին աջակցութենէ մը որ դրամով ու նըպաստով չի կրնար փոխարինուիլ:

Այս կրկնակ տեսակէտներով, ջերմապէս բաղձալի է որ սխալ եղած ըլլայ լուրը, կամ եթէ ճիշդ է դժբաղդաբար՝ խնամակալուհի Տիկինները ետ կենան իրենց որոշումէն: Աչուընը հասաւ աշա՛, եւ ձմեռն ալ չի յապաղիր անոր յաջորդելու. մինչ ժողովուրդին բոլոր դասակարգերը իրենց նախապատրաստութիւններով կը զբաղին ցրտաշունչ եղանակին դէմ, քաղաքին կեդրոնը, անդին՝ պարիսպներէն դուրս, հազարի մօտ դըժբաղդներ կան, — հա՞րկ է կրկնել ամէն օր անոնց տրտմառիթ ստորաբաժանումները՝ անկեալ, հիւանդ, որբ, ալուշ, յիմար, երկու սեռէ ու ամէն հասակէ, — որոնք անհամբեր կը սպասեն բարեգութ Տիկիններուն այցելութեանը: Անոնք հրաժարականի լեզուն չեն հասկնար, չեն ըմբռներ թէ ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ «բարի մայրիկը» չաբաթներով մոռնայ զիրենք. հագուստներ ունին որոնք նորոգութեան կը կարօտին, ճերմակեղէններ որոնք մաշած են արդէն եւ ցուրտը կու գայ կը հասնի: Խնամակալուհիները իրենք կը հսկեն եւ պիտի հսկեն բոլոր այս պէտքերուն վրայ, տանտիկնոջ այն բնածին մանրախնդրութեամբ զոր ո՛չ մէկ պաշտօնեայ կըրնայ ունենալ, որքան ալ կարող ըլլա՛յ ու պարտաճանաչ:

Եւ յետոյ, այն հազարումէկ մանր խնամքները կան զորս կիները իրենք միայն գիտեն նուիրել. հիւանդապահին տրուած առանձին հրահանգ մը, հիւանդին ուղղուած կարեկից խօսք մը, մանկան աչքերուն մէջ կարդացուող աղերսի մը կատարումը:

* * *

Եթէ պարբերաբար երեւան կ'ելլէ խնամակալուհի Տիկիններուն հրաժարման խրոյզը, անշուշտ անոր համար է որ կարի ծանրաբեռնուած են անոնք, եւ հակառակ ամէն բարի տրամադրութեան՝ չեն հասնիր իրենցմէ սպասուած բոլոր օժանդակութեանը: Եւ իրաւունք ունին: Միւս կողմէ, Հոգաբարձութիւն եւ Հիւանդանոց չեն ուզեր ու չեն կըրնար բաժնուիլ անոնցմէ, գնահատելով անոնց մեծ փորձառութիւնը ու իրական օգտակարութիւնը: Բայց միթէ կարելի չէ՞ ելք հնար մը գտնել, օժանդակներ տալով անոնց, դիմելով ուրիշ Տիկիններու եւ Օրիորդներու ալ, որպէս զի ստուարանայ խնամակալուհիներուն թիւը եւ աշխատութեան բաժանումի սկզբունքով թեթեւնայ իւրաքանչիւրին բեռը:

Ինչո՞ւ նորեր չպատրաստուին այդ անձնուիրական պաշտօնին զոր Եւրոպայի մէջ իրարու ձեռքէ կը խլեն բարձր դասու կիներն ու աղջիկները: Անիրաւութիւն է ենթադրել թէ Պոլսոյ հայ գեղեցիկ սեռին մէջ եօթը տիկին կայ միայն որոնք կը յօժարին Հիւանդանոցի խնամակալուհի ըլլալ, եւ թէ անոնց օգնելու, անոնց միանալու համար որ եւ է դիմում անլսելի պիտի մնայ: Ազգանուէր Հայուհեաց եւ Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեանց վարիչները, օրինակի համար, որոնք այդ կրթական մատակարարութեան հոգը չունին այլեւս, նոյն տրամադրելի ժամերը, նոյն օրինակելի եռանդը սքանչելապէս կըրնան նուիրել Հիւանդանոցին: Ու գեռ քանի՜նե՜ր իրենց պէս, մայրեր, քոյրեր՝ տառապեալներու համար:

Խնամակալուհի Տիկինները թո՛ղ փորձեն անգամ՝ մը, եւ պիտի տեսնեն որ իրենց հրաւէրը անլսելի չպիտի մնայ: Իրենք վարիչ մարմինը պիտի ըլլան միշտ նորեկներուն, շուրջերնին հաւաքելով զանոնք, ու միակ ընտանիքի մը, նահապետական մեծ ընտանիքի մը անդամուհիներուն պէս ձեռք ձեռքի տալով՝ հոգալու համար առտնին բազմատեսակ պէտքերը այն յարկին որ ամէնուս տունն է.

Տ. Ա.

ԴՊՐԱՑ ԴԱՍԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Մայր Եկեղեցւոյ պատուակալ Դպրապետին ընտրութիւնը, որ կատարուեցաւ կիրակի օրը, բաւական ուշադրութիւն կը գրաւէ կարգ մը ազգ. շրջանակներու մէջ: Երէկ, նամակագիր մը, Գում-գաբուէն, կ'առաջարկէր Արեւելքի միջոցաւ, որ ընտրուած անձը հրաժարի՝ նախ անոր համար որ ընտրութեանը մէջ թերութիւններ կան, եւ երկրորդ, որովհետեւ մօտէն տեղեկութիւն չունի Դպրաց Դասի գործերուն: Նամակագրին այս դիտողութիւնը հրատարակելէս ետքը, կ'ուզենք մեր կողմէ ալ կարծիք մը յայտնել, մանաւանդ որ ասկէ 5-6 ամիս առաջ գրած ենք արդէն այս հարցով Սեղանաւոր-Դպրապետ վերնագիրը կրող խմբագրականի մը մէջ: Այն ատենը, փութկոտ լրաբեր մը, որ մարգարէական ոգի չունէր, բայց ընտրողներուն տրամադրութիւնը մօտէն իմացած էր, ապագայ ընտրութեան արդիւնքը իբրեւ կատարուած իրողութիւն մը հաղորդած էր մեզի, որուն վրայ հիմնուելով կարգ մը խորհրդածութիւններ ընել անպատեհ չսեպեցինք: Այսօր, որ այդ հեռատեսութիւնը իրականացած է, առանց միեւնոյն բաները կրկնելու հարկ տեսնելու՝ անցողաբար կ'ըսենք միայն թէ լաւ երեւոյթ մըն է որ գործի մարդերը կը հրաւիրուին եւ իրենք ալ փոխադարձաբար տրամադրութիւն կը ցուցնեն բարեպաշտական գործերով ալ զբաղելու, որոնք մինակ եկեղեցականութեան ու թաղականութեան մէջ չեն կայանար:

Գալով մասնաւորապէս այս կիրակի օր կատարուած Դպրապետի ընտրութեան դէմ յարուցուած առարկութիւններուն, եթէ արդարեւ թերութիւններ կան կատարուած գործողութեանը մէջ, Ս. Պատրիարք Հայրը, որուն մատուցուած է տեղեկագիրը, ինքը արդէն կը բեկանէ զայն. հակառակ՝ այսինքն վաւերացման պարագային մէջ, որ աւելի հաւանական կ'երեւայ, — վասն զի կը հաւաստեն մեզ թէ ընտրութիւնը կատարուած է ո՛չ միայն կանոնաւորապէս՝ այլ եւ միաձայնութեամբ, — պատճառ մը չենք տեսներ որ ընտրեալը հրաժարի:

Դպրաց Դասին պետը, զոր պէտք չէ շփոթել երաժշտապետի հետ, արուեստով դպիր մը ըլլալը անպատճառ, այլ սովորաբար տարբեր դասակարգէ անձ մը, — amateur մը, եթէ կարելի է այս դեղարուեստական օտար բառը գործածել այդ կէս-եկեղեցական պաշտօնին համար, — բաւական է որ դպրութենէ հասկնայ: Այսպէս հանդուցեալ Դպրապետը չուխայի վաճառական է եղեր ատենօք, ինչպէս իր յաջորդը սեղանաւոր է, կամ բուն բառով՝ սարաֆ: Բայց գոնէ Գըլնալը կըզին օդափոխութեան դացող Հայերը գիտեն որ այդ սեղանաւորը կիրակի ու տօն օրեր շապիկ կը հագնի ու երգեցողութիւն կը կատարէ. իմացած ենք մինչեւ իսկ որ հոգելոյս Ներսէս Պատրիարքէն կոնդակ ստացած է ժամանակաւ, այդ եկեղեցիին մէջ քահանայի պակասութեան ատեն Աւետարան կարդալու արտօնութեամբ:

Մայր Եկեղեցիին Դպրաց Դասը, իր քուէն միակ ընտրելիի մը վրայ միացնելէ առաջ, անշուշտ նկատողութեան առած է բոլոր այս պարագաները եւ ուզած է յարմար ու արժանաւոր ընտրութիւն մը կատարել:

Բայց, ինչպէս ըսինք, այս քանի մը տողերը գրելով մեր նպատակը ընտրեալին այդ պատուակալ պաշտօնին համար ունեցած յարմարութիւնը ի վեր առնել չէ մասնաւորապէս. ինքը կըրնայ ընդունիլ զայն կամ մերժել, իր ընտրութիւնը կրնայ վաւերացուիլ կամ բեկանուիլ: Միայն թէ, կը գովենք Դպրաց Դասի անդամներուն մտածումը, որոնք գործէ հասկցող, հրապարակի մարդեր ալ մասնակից կ'ընեն իրենց բարեպաշտական ընկերակցութեան որ, թէեւ դպիրի ու երաժիշտի գործ, — եւ մինչեւ մէկ աստիճան վերացական, — այնքան լաւ կազմակերպութիւն մը ունի եւ կանոնաւորապէս կը յառաջանայ ու օգտակար կը դառնայ Պատրիարքանիստ եկեղեցիին:

ՄԻԼԻԱՐԱՏԷՐ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ

Ամերիկայի միլիարատէրներու տարօրինակութիւնները հանրածանօթ դարձած են ա՛լ: Եւ սակայն, իրենց ժառանգորդները ոչ նուազ տարօրինակ կը մնան: Բազմաթիւ մանրավէպեր կը պատմեն այս մասին՝ որոնց ամէնուն ալ վրայէն արտակարգութեան դրոշմը չի պակսիր:

Միս Բէրքինս՝ որ Ֆիլատելֆիա կ'երթար իր բարեկամուհիներէն մէկը տեսնելու, կայարան չմտած, իր բարեկամուհիին տանը մօտերը ուզեց կեցնել տալ կառախումբը, որպէս զի չպարտաւորուէր ճամբան երկարելու: Բնականաբար պաշտօնեաները ընդդիմացան եւ կայարան մտնելէ առաջ չկեցուցին կառախումբը: Միս Բէրքինս՝ բարկացած, նոյն իրիկունն իսկ ստիպեց իր հայրը որ գնէ երկաթուղիին բոլոր պարտաթուղթերը, որպէս զի ինքը կարողանայ կենալ ուզած տեղը եւ ուզած ատենը կեցնել տայ զայն:

Ուրիշ մը՝ որ շատ սիրահար էր երաժշտութեան, օր մը հիւանդ կ'ըլլայ եւ փափաքելով օբերա մը մտիկ ընել, ամբողջ նուագախումբ մը կը հրաւիրէ իր սենեակը ու իր փափաքը կը գոհացնէ: Դ. սրձեալ ամերիկուհի մը՝ Մէյ Կօէլէթ, իմացած ըլլալով թէ Մոտ Ադամս դերասանուհիին հիացողները անոր ռալի արձանը պիտի կանգնեն բնական մեծութեամբ, փափաքեցաւ ինքն ալ ունենալ իր արձանը եւ բրաւ ալ: Այս պարագան իբր նորութիւն մը տարածուեցաւ Մ. Նահանգներուն մէջ եւ միլիարատէր բազմաթիւ աղջիկներ իրենց ոսկիէ արձանը պատրաստել տուին նշանաւոր արուեստագէտներու:

Միլիարատէր ամերիկուհիներու մեծ մասին քով, արդուզարդի տարօրինակութիւններն են որ ամէն բանէ աւելի աչքի կը զարնեն: Շատեր ոզջ օձեր իբր ապարանջան կը փաթթեն իրենց թեւերուն. ուրիշներ իբր պռօշ՝ պզտիկ կրիաներ կը կախեն վիզերնուն: Օր. Մէյ Կօէլէթ շապիկներ կը հագնի՝ որոնցմէ իւրաքանչիւրը 2800 ֆրանքով պատրաստուած են:

Արտակարգ ըլլալու փափաքը երբեմն աւելի հեռուները կը մղէ զիրենք, ու նոյն իսկ նուիրական արարողութիւնները չեն զգուշանար զանոնք մեղմելու: Քանի մը շաբաթ առաջ, Միս Հորուից կ'ամուսնանար Պալթիմորի մէջ, թեւին վրայ կրելով պզտիկ շուն մը՝ ուրիշ բնաւ չէր ուզեր բաժնուիլ: Իրեր ընտանիքը իրեն կ'ըսէր թէ ամօթ պիտի ըլլար այդ շունը թեւերուն վրայ ներկայանալ եկեղեցի: Միս Հորուից ականջ չկախեց բնաւ եւ ամբողջ եկեղեցական արարողութեանց, ինչպէս նաեւ անոնց հետեւող հանդէսներուն, պարահանդէսին եւ հացկերոյթին ատեն շարունակ շունը թեւերուն վրայ պահեց: Սա կայ որ շունն ալ աւուր պատշաճի հագուեցուցած էր:

Եւ սակայն, խնայասէրներ ալ չեն պակսիր իրենց մէջ: Օրինակի համար Միս Ռօպինսոնը՝ որ նաւագործի մը աղջիկն էր եւ իր հօրը մահուընէն ետքը 45 միլիոն ֆրանք ժառանգած էր: Հարուստ ըլլալուն համեմատութեամբ սիրուն ալ ըլլալով, բազմաթիւ թեկնածուներ կը վըխտային իր շուրջը: Բայց ինքը անոնցմէ ոչ մէկը չէր ընտրեր: Կը շարունակէր շահագործել իր միլիոնները եւ այդ տեսակէտով կը մրցէր Ամերիկայի ամէնէն զօրաւոր դրամատէրներուն հետ, եւ արիկա վերջին ծայր մանուածապատ շահագիտութիւններով՝ որոնք ամէն բանէ աւելի արտակարգ խելացութիւն մը կը պահանջէին:

Բաւական ուշ ամուսնացաւ, եւ հետաքրքրական պարագաներու մէջ: Ամերիկացի միլիոնատէր մը՝ Պ. Կրին, օր մը շատ կրակոտ նամակ մը կը գրէ իրեն՝ որուն մէջ իր անսահման սէրը կը յայտնէր: Սակայն, աճապարանքով, Պ. Կրին՝ Օր. Ռօպինսոնի յատկացուած պահարանին մէջ կը դնէ ո՛չ թէ այդ սիրոյ նամակը, այլ իր դերձակին հաշուեցոյցը՝ որուն մէջ կը գանգատէր թէ շատ սուղ կը պատրաստէ իր հագուստները: Այս սխալը՝ փոխանակ ձախորդ հետեւանք մը ունենալու, ընդհակառակը նպաստեց իրեն: Օր. Ռօպինսոն՝ տեսնելով որ Պ. Կրին խնայասէր մարդ մըն է, խկոյն ընդունեց անոր առաջարկը եւ ամուսնութիւնը կընքուեցաւ:

Ամուսնանալէն ետքը, օր մը հարցուցին տիկին Կրինի թէ ինչո՞ւ համար կառք չէր նստեր:

—Որովհետեւ, պատասխանեց, միջոցներս չեն ներեր:

Եւ սակայն 500 միլիոն տոլարի հարստութիւն մը ունէր:

Ամերիկացի միլիարատէր օրիորդները հիմա միակ քափաք մը ունին. ամուսնանալ ազնուական երիտասարդներու հետ: Աս ալ նորաձեւութեան կարգը անցած է եւ ամէնքն ալ տրամադիր են իրենց հըսկայական ժառանգութիւնները փոխանակելու՝ ազնուապետական անունի մը հետ:

Միլիոնատէր օրիորդի մը տարեկան պիւտճէն հետեւեալն է միջին հաշուով. —15,000 ֆրանք՝ արդուզարդի համար: 7500՝ դաստիարակութեան (օտար լեզուներու ուսուցում, երաժշտութիւն, երգ, նկարչութիւն, եւն.): 3000՝ զինավարժութեան, մանրամարզի, պարի: 5000՝ ընթացիկ ծախքերու համար: Այսինքն, տարին 30,000 ֆրանք. եթէ երբեք հաշուի առնուին նաեւ գիւղագնացութեան, ճամբորդութեան, նուարկութեան եւ ուրիշ ծախքերը, այդ տարեկան պիւտճէն պիտի կրկնապատկուէր ու նոյն իսկ պիտի եռապատկուէր:

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հայ երիտասարդ մը, որ Ֆօնօկրաֆի գործիք մը հետը առած՝ Պարսկաստանի քանի մը քաղաքները այցելեր է, իբրեւ զբօսաշրջիկ, իր տպաւորութիւնները կը հաղորդէ Նոր Դարին, ուրկէ կը քաղենք քանի մը մասեր:

Խօսող հնարած ձայնախօս մեքենան (Ֆօնօկրաֆ) ինձ հետ ունենալով՝ կարճ ժամանակով մի փոքրիկ պտոյտ կատարեցի Ատրպատականի նահանգի զանազան փոքրիկ քաղաքներում եւ յետոյ հասայ Մեշէդ: Անշուշտ անհետաքրքրական չի լինիր գիտենալ, թէ ինչպիսի ընդունելութեան արժանացաւ այդ մեքենան: Սալմաստում, Նիչարուրում, Թուրքաթում եւ այլ տեղերում գրեթէ լաւ ընդունելութիւն գտաւ ձայնախօս մեքենան: Ամենամեծ դասակարգերից սկսած մինչեւ հասարակ ռամիկ դասակարգը մեծ հետաքրքրութեամբ եւ սիրով ընդունեց զայն: Ամենքը, որոնք տեսնում եւ լսում էին այդ գործիքից դուրս եկած ձայները, ապշում եւ նկատելի կերպով խոնարհւում էին գիտութեան եւ հանճարի առաջ: Այդ ամենի հետ աչքի էր ընկնում նոյն քաղաքներում գտնուող Ջուլֆա ու կէնտ Հայերի ցոյց տուած հիւրասիրութիւնը, որն անկարելի է նիւթական շահի եւ ոչ մի կերպով փոխարինել: Յիշեալ քաղաքներում 3-5 մինչեւ 10ից աւել հայ կանտօրների (վաճառատուն) պատահեցի, ուր ծառայող գործակատարների դրութիւնը ճշմարիտ որ շատ ցաւալի է: Նրանք զըրկուած լինելով այն ամենից ինչ որ քաղաքակիրթ աշխարհի առանձնաշնորհումն է կազմում, ապրում էին կատարեալ կիսավայրենի կերպով, միտք ու զգացում բթացնելով: Այդ խեղճ երիտասարդները, որոնք միայն նիւթական միջոցներից ստիպուած գալիս են աշխարհից մեկուսացած այս վայրը, — որը կարելի է համեմատել բաբելոնեան խառնակութեան հետ, — եթէ ունեն եւ կարող են գտնել մի մխիթարութիւն, այն էլ հայ լրագիրներից է, որով տեղեկանում են քաղաքակիրթ աշխարհում կատարուող ամեն մի նորութեան: Այդ երիտասարդները, առ հասարակ, վարժ չլինելով տեղական կեանքի պայմաններին, օդի ներգործութեանը, յաճախ կորցնում են իրենց ֆիզիքական առողջութիւնն ու մտային կարողութիւնները եւ յետ դառնում կատարելապէս վայրենացած բարքով, վատառողջութեամբ եւ աննախանձելի վիճակով:

—Գալով Մեշէդին, որ իր շրջանի ամենաբազմամարդ քաղաքն է, Պարսկաստանի միւս բոլոր քաղաքների նման շինուած է պարսկական ոճով, նեղ, ծուռումուռ փողոցներով: Առաջին անգամ քաղաքից ներս մտնողն այնպէս պիտի կարծի, որ ինքը գտնւում է տարօրինակ մի խառնակութեան մէջ: Փողոցներում գոյութիւն ունեցող խառնիճաղանճ բազմութիւնից մարդ հազիւ կարողանում է անցնելու ճանապարհ գտնել եւ, եթէ մի քիչ անզգոյշ վարուի, անմիջապէս ամբոխի ոտքերի տակ կը գտնի իրեն: Կարծում եմ, որ քաղաքի կեղտոտութեան մասին խօսելն աւելորդ կը լինի, որովհետեւ դրա մասին խիստ շատ անգամ է գըրուել. փողոցով անցնելիս շատ բնական է տեսնել մարդկային կմախքը ճանապարհին ընկած, ամեն մի քայլի վրայ անցորդը հանդիպում է սատակած շան եւ կամ մի այլ անասնի որի արտադրած գարշահոտութեանը վարժ են տեղիս բնակիչների ռնգունքը: Այդ հանգամանքում օտարը միշտ ստիպուած է թաշկինակը ձեռին ունենալ եւ, քթից չհաժանելով ամենեւին, վաղ տալ բաւական հեռու:

Ձայնախօսը ընդունելութիւն չգտաւ Մեշէդում: Դրա պատճառն ուրիշ բան չէր բայց եթէ բնիկներին՝ ձայնախօսին վատ աչքով նայելը: Դրանց արած վատ ընդունելութիւնը բաւական էր եղած ըլլգուշացնելու ամենքին, որ չմօտենան ձայնախօսին: Քաղաք մտնելուց յետոյ՝ յայտարարեցի ձայնախօսի մասին: Այդ յայտարարութիւնը առիթ տուեց երկու անգամ ինձ դէմ դժգոհութիւն յայտնելու: Այդ բանն ի նկատի ունենալով՝ ես այլ ես չհամարձակուեցի երկրորդ անգամ յայտարարելու եւ, մտածելով որ իմ յանդգնութեան հետեւանքը կարող է շատ էլ ախորժելի չլինել, աւելի լաւ համարեցի «հրաժարիմքը» կարդալ եւ դուրս գալ Մեշեդից՝ քան թէ կեանքից ձեռք վերցնել: Այս հակակրանքի հետ միասին աչքի էր ընկնում եւ Հայերի վերաբերմունքը: Հայերը կասկածանքով էին նայում ձայնախօսին՝ եւ կարծում էին, որ ձայնախօսով զբաղուիլը եւ օձ խաղցնելը կամ արջ պար ածելը միեւնոյն նշանակութիւնը ունին: Ընկերաբանութեան (sociologie) կուրսն անցնելիս՝ ուրիշները միմիայն տեսականով համոզւում են, որ շրջանը, (միջավայրը) մեծապէս ազդում է անհատի վրայ: Ես ինձ կարող եմ բաղդաւոր համարել որ այդ տեսականը գործնականապէս ուսումնասիրեցի Պարսկաստանում. Եւ եթէ դեռ ես կան անձեր, որոնք կասկածում են յիշեալ գիտութեան նոյն թէօրիայի մասին, յանձնարարում եմ նրանց՝ գալ Պարսկաստան եւ ամենադրական կերպերով գործնականապէս ծանօթանալ ու համոզուել յիշեալ գիտութեան ասածի ճշմարտութիւն լինելուն:

—Աւելորդ չի լինի գուցէ մի երկու խօսք էլ աֆիոնի գործածութեան մասին անել: Ինչպէս գիտենք, աֆիոնը թոյն է: Տեղացի ժողովուրդն էլ զգում է, անշուշտ դրա ճշմարտութիւն լինելուն, բայց այնուամենայնիւ այնքան անձնատուր եւ գերի է եղած այդ թոյնը գործածելու, որ աւելի շուտով կեանքից ձեռք կը վերցնի, քան թէ աֆիոն ծխելուց յետս կը կանգնի: Այդ թոյնը ծխողները առանց բացառութեան ենթարկւում են, թողնենք նիւթականը, ֆիզիքական եւ բարոյական անկման: Ոչ մի բանի գործածութիւնը եւ կամ մի որ եւ է վատ ունակութիւն այնքան չի բթացնում մարդկային զգացմունքները, որքան աֆիոնը: Այդ թունաւոր ծուխը մարդերս քաշելով, եւ թէ ուտելով աֆիոնը, զրկւում է ֆիզիքական բոլոր յատկութիւններից ու կարողութիւններից. ամենաչուժկու ու յաղթանդամ անձն անգամ շուտով կմախք է դառնում, դէմքի զուարթութիւնն ու առոյգ արտայայտութիւնը անհետանում են եւ դրանց յաջորդում է նիհար, գունատ եւ զզուելի կերպարանք, խաւարամած ու խորն ընկած աչքեր. քայլած, նստած եւ կամ խօսած միջոցին կարծես ենթական քնած է, եւ ամեն րոպէ սպասում ես թէ ահա, որ տեղ որ է, կեանքը պիտի խոյս տայ այդ թշուառ արարածից. մի խօսքով, այդ թոյնը ծխողները կենդանի-մեռածներ են երկրիս երեսին:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

Տէվընշայրի դուքսը, երկուշաբթի օրը, Շէֆիլտի մէջ քաղաքական ճառ մը խօսեցաւ: Ըսաւ թէ Թրանսվալի տագնապը անցած չէ եւ թէ կը յուսայ որ խորհրդածութեան այս շրջանը խաղաղ լուծում մը առաջ բերէ:

—Պլէօմֆոնթէյնէն հեռագրով կը հաղորդեն՝ Բարեյուսոյ Գլուխին կառավարիչ Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի եւ Օռանժի անկախ պետութեան նախագահ Պ. Շթայնի միջեւ փոխանակուած թղթակցութեանց պարունակութիւնը: Սըր Ալֆրէտ Միլնէր հոկտ. 4 թուականով կը հեռագրէ թէ որչափ ատեն որ Պօէրները յարձակում չըլնեն, ինք խաղաղութենէն յոյսը պիտի չկտրէ: Սըր Ալֆրէտ Միլնէր կը կարծէ նաեւ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը նպաստաւոր ընդունելութիւն մը պիտի ընէ՝ տեւական խաղաղեցուցման մը միտող առաջարկութիւններուն: Պ. Շթայն կը պատասխանէ թէ անօգուտ է ո եւ է առաջարկութիւն ընել մինչեւ որ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր ապահովութիւն չի տայ թէ Անգլիոյ կողմէ կատարուած զինուորական առաքումները պիտի ընդհատուին եւ թէ արդէն ճամբան գտնուող զինուորներն ալ ցամաք պիտի չհանուին:

—Թրանսվալի ու Հոլանտայի քաղաքականաց աղօթատեղիներուն մէջ հրապարակային աղօթքներ եղան՝ Թրանսվալի մէջ խաղաղութեան պաշտպանութեանը համար:

—Երէկ հրատարակեցինք Լիզպոնայէն Սթանտարտի ուղղուած հեռագիր մը թէ Անգլիա որոշած է յարգել Բորթուգալի իրաւունքները Տէլակոայի ծովածոցին մէջ: Անգլիական լրագիրները զանազան կերպով կը մեկնեն այդ լուրը: Դիտել կու տան նաեւ թէ այդ հեռագիրը ցոյց կու տայ անիրաւութիւնը ցամաքային Եւրոպայի այն լրագիրներուն որոնք Անգլիոյ կարգ մը նպատակներ վերագրած էին՝ Բորթուգալի հարաւ-ափրիկեան ստացուածքներուն նկատմամբ: Անգլիոյ եւ Թրանսվալի միջեւ խնդիր ծագելէն ի վեր այդ լրագիրները հարցուցած էին թէ միթէ Անգլիոյ եւ Թրանսվալի միջեւ գաղտնի դաշնագրութիւն մը չի կա՞յ, որով բրիտանական կառավարութիւնը ուզածին պէս գործածէ Տէլակոայի ծովածոցը, իբրեւ հիմ Թրանսվալի դէմ իր կատարելիք գործողութեանց:

Միանգամայն երկիւղ յայտնած էին թէ Անգլիա, եթէ Բորթուգալի հետ համաձայնութիւն մըն ալ գոյացուցած չըլլայ, հզօրագոյնին իրաւունքը գործադրէ, եւ այն վստահութեամբ թէ Բորթուգալ դէմ պիտի չկրնայ դնել, իր զօրքերը Լուրէնսօ-Մարքէզ ցամաք պիտի հանէ: Բրէօյն Ճայթունկ բաւական առաջ երթալով ըսած էր թէ Անգլիա պարզապէս պիտի գրաւէ Տէլակոան: Նաեւ յիշած էր երկու տարի առաջ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ կնքուած պայմանագրութիւնը, որուն համար ըսուեցաւ թէ նպատակ ունի բաժնել Բորթուգալի ափրիկեան գաղթավայրերը:

—Լոնտոնի լրագիրները կ'ըսեն թէ Լորտ Ռօզպէրի խաղաղ լուծման մը կողմն

է և իր կարծիքը պիտի յայտնէ Խորհրդարանին առջեւ։

—Քիմպըրլէն կը հեռագրեն թէ հանքի այն գործաւորները որոնք պաշտպանութեան համար կազմակերպուած զօրախումբին մէջ կը ծառայեն, սովորական թոշակէն կէս աւելի պիտի առնեն։

—Սըր Էտկար Վինսընդ, Օսմ. Պանքային նախորդ ընդհանուր տնօրէնը, չորեքշաբթի երիկուն ճառ մը խօսելով ըսեր է թէ Պուէրները 1891էն ի վեր պատերազմի կը պատրաստուին օտար հպատակներու դրամովը, թէ անոնք օգնած են Օռանժի պետութեան սպառազինուելուն և թէ դրամ հայթայթած են Բարեյուսոյ Գլուխին հոլանտական քաղաքական կազմակերպութեանը։ «Հասած է ժամանակը, յարեր է Սըր Էտկար Վինսընդ, ուր Մեծն Բրիտանիա պէտք է հաստատէ իր գերիշխանութիւնը և կամ կորսնցնէ Հարաւային Ափրիկէն և իր ազդեցութիւնը աշխարհի մէջ։ Պատերազմը ոչ թէ անհրաժեշտ, այլ անմիջական է։ Չեմ կարծեր որ Հարաւային Ափրիկէ ղրկուած անգլիական զօրքերու հրամանատար Սըր Ռետվէրս Պըլլէր կարճատեւ նկատէ պատերազմը։ Կռիւը երկար պիտի տեւէ և ծանր պիտի ըլլայ։»

—Լոնտոնի գաղթային շրջանակներուն մէջ սխալ են հաւատալ թէ Պօէրները գրաւած են Լէնկս Նէքը. սակայն Անգլիոյ պատերազմական նախարարը և Թրանսվալի անգլիական հիւպատոսը տեղեկութիւն չունին։ Գաղթային նախարարութիւնն ալ բան մը չի յայտներ։

—Հարաւային Ափրիկէ ղրկուելիք անգլիական զօրքերու թիւը քառասուն հազար պիտի ըլլայ։ Ուլուիչի նաւարանին մէջ գիշեր ցորեկ կ'աշխատին։

—Թրանսվալի կառավարութեան կողմէ գրաւուած և ձոյլ ոսկի պարունակող սնտուկները ազգային պանքային մէջ պահուելով, ստացագիրներ տրուած են անոնց սեփականատէր ընկերութիւններուն, ապազգային հատուցանելու համար։ Գերման դրամատէրները դիտողութիւն չեն ըներ այդ գրաւումին համար, վասն զի շահագործման ծախքերը վճարելու չափ գումար մը թողուած է իրենց։

—Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէն բանախօսութիւն մը արտասանելով ըսեր է. «Կրնաք վստահ ըլլալ թէ ազատական կուսակցութեան պետերը բնաւ ոյժ պիտի չի տան կառավարութեան ընթացքին, բաց ի այն միջոցներուն համար զորս կառավարութիւնը ձեռք պիտի առնէ խաղաղութիւնը պահպանելու համար։»

—Լիվըրբուլէն կը հեռագրեն թէ անցեալ չորեքշաբթի միթինկ մը գումարուելով, որոշուեր է ցաւ յայտնել թէ Անգլիա որ Լա Հէյի դեսպանախորհուրդին՝ իրաւարարութիւնը առաջին անգամ առաջարկելու պատիւ ունեցաւ, առանց իրաւարարութեան դիմելու պատերազմի ձեռնարկող առաջին տէրութիւնը եղած ըլլայ։ Միթինկը կը բողոքէ Անգլիոյ կառավարութեան ընթացքին դէմ։ Քանի մը օրէն ուրիշ աւելի մեծ միթինկ մըն ալ պիտի գումարուի։

— Լիվըրբուլէն ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը միայն այդ քաղաքէն տասներհինգ շոգենաւ պիտի վարձէ փութով։

— Անգլիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը ծրագիր մը պատրաստեց Նաթալի ամէն կողմերուն միջեւ կանոնաւոր հաղորդակցութիւն մը հաստատելու համար։ Գիւղաւորաբար բաւական թուով բանակետղեր պիտի հաստատուին, պաշար մթերելու և զինուորներուն հանգստութեան յատկացնելու նպատակով, այնպէս որ զինուորները ցամաք հանուելնուն պէս կարենան դէպ ի առաջ ղրկուիլ առանց համախռնումի։

— Թրանսվալի Խորհրդարանին վերջին նիստին վրայ առնուած նորագոյն լուրերը Պօէրներու մտային վիճակին վրայ հետաքրքրական բայց ոչ անակնկալ ծանօթութիւններ կու տան։ Ամէնքն ալ կրօնական ու հայրենասիրական խանդով վառուած են։ Համոզուած ըլլալով որ ընտրեալ ժողովուրդ մը են, ամէնքն ալ Ս. Գրքին լեզուովը կը խօսին, տարօրինակ հաստատամտութեամբ և հանդարտութեամբ գործելով։ Բրեչ ծաղրանկար մը չինած է ներկայացնելով Քրիւկէր նախագահը ձի հեծած և Պօէրներու բանակին առջեւ կեցած։ Թրանսվալի Խորհրդարանին նստաշրջանը փակուելու միջոցին Քրիւկէր նախագահը ըսեր է.

«Պատերազմը անխուսափելի է, վասն զի ստախօսութեան ոգին տիրապետած է միւս երկիրներուն մէջ, վասն զի Թրանսվալի բնակիչները կ'ուզեն ինքզինքնին կառավարել։ Հազարաւոր մարդեր կրնան անոնց վրայ յարձակիլ. Պօէրները վախնալու բան մը չունին, որովհետեւ Տէրը գերագոյն դատաւորն է. ինքն է որ պիտի տնօրինէ։ Ճէյմսընի արշաւանքին ատեն գնդակները հազարներով տեղացին, բայց Պօէրներուն չդպան, մինչդեռ հարիւրէ աւելի Անգլիացիներ սպաննուեցան։ Ասիկէ կը հետեւի թէ Տէրը կը վարէ գնդակները և կը կառավարէ աշխարհը։»

Խորհրդարանին ատենապետն ալ ըսեր է թէ կարելի է Նախախնամութիւնը այս ժամը ընտրած է Թրանսվալի ազատութիւն տալու համար։ Հիմա պատերազմէն զատ ուրիշ միջոց չկայ։ Գործադիր Խորհուրդին անդամներէն Պ. Վոլմարէնս յայտարարեր է. «Կը յուսամ թէ եթէ Խորհրդարանին նստաշրջանը բացուի, Թրանսվալ ազատ պիտի ըլլայ և պայմանադրութիւնները այլեւս գոյութիւն պիտի չունենան։ Սատանան չատ անգամ Անգլիացիները իրեն գործիք ըրած է, որպէս զի Պօէրներուն մէջ վերահաստատուի իրենց նախահայրերուն հաւատքը։ Անգլիա ամէն բան մերժեց, նոյն իսկ իրաւարարութիւնը։ Աստուած պիտի տնօրինէ։ Հպատակինք անոր կամքին։»

—Բարեյուսոյ Գլուխին Խորհրդարանին մէջ Շէյմըրուքէր գնդապետը առաջարկեր է անմիջական միջոցներ ձեռք առնելով շուտով վերադարձնել Բարեյուսոյ Գլուխին այն վայրաշարժերը և վակոնները որոնք Օռանժի Պետութեան գիծերուն վրայ կ'երթեւեկեն։ Այս առաջարկութիւնը քուէարկուեր է, «անմիջապէս» բառը վերցնելով, նախարարապետ Պ. Շրէյնէրի պահանջումով։

—Լուր եղած ըլլալով որ Պօէրները մտադիր են ռմբակոծել Մաֆէքինկը, պատնէշներու շինութեան ձեռնարկուեր է քաղաքին շուրջը։

—Քիմպըրլիի անգլիական զօրագունդը հրաման ստացեր է ադամանդի հանքերը պահպանելու. իսկ Թնդանօթաձիգները և Վրիպուրկի հեծեալ հրացանաձիգները եւ Պէչուանալանտի արձակազէնները պիտի պաշտպանեն ամրոցները։

—Պօէրները իրենց բանակետղին մէջ գիշերները կրակ կը վառեն և շուրջը բոլորուելով սաղմոսերգութիւններ կը կատարեն։

—Զօրավար Սըր Արչիպալտ Հընթէր, սպայակոյտի սպաներ, երկու զօրագունդ, հրետանի մը և մաս մը հեծելազօրքեր սըրբաթ օրը Նաթալ հասան և անմիջապէս շոգեկառք նստելով սահմանագլուխ գացին։

ՍԵՐՊԻԱ.— Պէլկրատի իրազեկ ակումբներուն մէջ բացարձակապէս կը հերքուի այն լուրը թէ Ֆրանսա ու Իտալիա պահանջած ըլլան սերպ կառավարութենէն ներում շնորհել արտասովոր դատարանին կողմէ դատապարտուածներուն։ Գալով Պէլկրատի ռուս դեսպան Պ. Մանսուրովի, մեկնելուն առջի օրը խօսակցութեան մը միջոցին ըսեր է նախարարապետ Պ. Նորիկէվիչի թէ ռուս կառավարութիւնը գոհ պիտի մնայ որ այդ դատապարտեալները ներման արժանանան։

—Սերպիոյ ազգային ժողովը, երկուշաբթի օրը, միաձայնութեամբ քուէարկեց գահաճառին ուղերձը, որ կը հաւանի անոր մէջ պարզուած գաղափարներուն։ Ուղերձը նաեւ կը չեշտէ երեսփոխաններուն հաւատարմութիւնը՝ Օպրէնովիչներու դերդաստանին նկատմամբ։ Քուէարկութենէն ետքը երեսփոխանները Թագաւորին ներկայացան և ուղերձը մատուցին։ Աղեքսանդր Թագաւորը յայտարարեց թէ հաստատապէս որոշած է քաղաքական արդի դրութիւնը բոլորովին անփոփոխ պահել։ Երեսփոխանները յետոյ Միլան Թագաւորին ներկայացան եւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.— Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, առջի օրը, ելմտական նախարար Պ. Լուքաչ պարզեց ելմտական կացութիւնը և ըսաւ թէ 1898ին հասոյթները 27,348,000 ֆիորին աւելի եղած են նախորդ տարեշրջանէն։ Ցարեց թէ Հունգարիոյ տնտեսական կեանքը առողջ հիմերու վրայ դրուած է և թէ յուսահատելու ո և է պատճառ չի կայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ նախարարապետ Հօհէնլոէ իշխանը, պաղ առած ըլլալով, քանի մը օրէ ի վեր բնակարանէն դուրս չելլեր։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Բարիզէն առջի օրուան Թուականով կը հեռագրեն թէ Գերագոյն ատեանին քննիչ յանձնաժողովը նորէն պիտի հարցաքննէ Պ. Պ. Տէրուլէտը, Պառիլէն ու Պայեխէռը։

— Ընկերվարական երեսփոխանները ծանուցեր են թէ Խորհրդարանին նստաշրջանը երբ բացուի, հարցապնդում պիտի ընեն կառավարութեան՝ կղերական ու զինուորական կուսակցութեանց արարքը զսպելու նպատակով ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ։

—Կիրակի օրը Օթէօյլի մէջ պատահած արկածին հետեւանքով, կառավարութիւնը որոշեց որ Ֆրանսայի մէջ ցլամարտները բոլորովին արգիլուին։

—Ֆրանսայի ելմտացոյցի յանձնաժողովը անցեալ օր Երեսփ. Ժողովի սրահին մէջ գումարուեցաւ Պ. Մըզիւրէօռի նախագահութեամբ և ելմտացոյցը քննեց։ Անդամներէն ոմանք առաջարկեցին ջնջել Ֆրանսական դեսպանութիւնը՝ Վատիկանի մօտ, ըսելով որ անոր գոյութիւնը կը նշանակէ ճանչնալ Պապին աշխարհական իշխանութիւնը որ չատոնց վերցած է։ Ցարեցին նաեւ թէ Ֆրանսա միջազգային քաղաքականութեան խնդիրներ չունի Վատիկանի հետ, այլ պարզ կրօնական խնդիրներ որոնց համար դեսպան մը ունենալու հարկ չի կայ։ Հետեւաբար եզրակացուցին թէ Ֆրանսա եթէ անպատճառ կ'ուզէ ներկայացուցիչ մը ունենալ Վատիկանի մօտ, անիկա արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ պէտք չէ անուանուի, այլ կրօնական գործոց նախարարութեան կողմէ։ Վերջապէս յանձնաժողովը 7ի դէմ 13 ձայնով որոշեց ջնջել Վատիկանի Ֆրանսական դեսպանութիւնը։ Այս որոշումին վրայ տեղեկաբեր Պ. Ժոռժ Պէռժէ հրաժարեցաւ այդ պաշտօնէն, բայց իր պաշտօնակիցներուն թախանձանքին վրայ, հաւանեցաւ շարունակել մինչեւ որ կառավարութիւնը այդ մասին յայտնէ իր կարծիքը։ Հիւպատոսարաններու վարկերուն նկատմամբ զանազան դիտողութիւններ եղան, բայց յանձնաժողովը անփոփոխ պահեց այդ վարկերը, պայմանով որ կառավարութիւնը վերաքննէ հիւպատոսական կազմակերպութիւնը։

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ.— Վիէննայի թերթ մը կ'իմանայ թէ Նիքոլա իշխանը Չէթինէէ վերադառնալուն պէս, հրամայեր է բոլորովին խզել Սեւ Լերան ու Սերպիոյ դիւանագիտական յարաբերութիւնները որոնք արդէն առկախուած էին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՐԻՒՂԸ.—Ռուսիոյ քարիւղի և նաւթատէրերու ու վաճառականներու սէնտիքան նկատելով որ օտար երկիրներու մէջ ռուսական քարիւղին սպառումը կ'աճի և նկատելով որ սնտուկով ու թիթեղեայ ամանով փոխադրութիւնը դժուարութիւններ ունի և ծախքը կ'աւելցնէ, աղերսագիր մը մատուցեր է Ռուսիոյ ելմտական Նախարարութեան, խնդրելով որ երկար պայմանաժամով ընդարձակ վարկ մը բացուի, աւազան ունեցող շոգենաւեր շինելու համար, որոնք միայն քարիւղ և նաւթ փոխադրեն օտար երկիրներ։

ՓԻԼԻՊՊԻԵԱՆՆԵՐԸ.— Սեպտ. 18/30ի շաբաթ օրէն մինչեւ չորեքշաբթի ճակատամարտներ տեղի ունեցած են։ Չորեքշաբթի օրը ապստամբները յարձակեր են Բօլամպայի վրայ, բայց ետ մղուեր են։ Ամերիկացիներէն երկու հոգի մեռեր ու եօթը վիրաւորուեր են, որոնց մէկը սպայ։ Նոյն օրը ամերիկեան հեծելազօրքեր Մէքսիքոյի մօտ հետազօտութիւն կատարած ատեննին, բազմաթիւ ապստամբներ իրենց դէմ ելած ըլլալով, ետ քաշուեր են։ Ամերիկեան հեծելազօրք մը վիրաւորուեր է։ Կուակայի մօտ ընիկները ամերիկացի յառաջապահներ պաշարելով անոնցմէ երեք հոգի սպաններ են։

—Ծովակալ Տիուէյ չորեքշաբթի օրը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Պ. Մաք Քինլիի հետ։ Ատոր վրայ Պռուքլին, Նիւ Օրլէնս և Նաշվիլ մարտանաւերը, որոնք Ատլանտեան կը գտնուին, և Պասկէր մարտանաւը որ Մարք կղզին կը գտնուի, հրաման ստացեր են Փիլիպպեանները երթալու համար։ Հաւանական է որ այդ մարտանաւերէ մէկ քանին Սուէզի ջըրանցքէն անցնին, այնպէս որ Հարաւային Ափրիկէ ալ կարենան երթալ, եթէ ներկայութիւննին անհրաժեշտ դատուի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ծովային նախարարը Նորկիոս Թագաւորին հետ պիտի խորհրդակցի, երկու Թորփիլանաւ և յածաւորակ մը չինելու համար, Պ. Ավէրովի կտակած գումարովը։

—Գավիէրայի Թէրէզա իշխանուհին մօտերս Աթէնք պիտի երթայ, Օլկա Թագուհիին այցելութիւն տալու։

—Յունաստանի նաւատորմին վերակազմութեան գործը պիտի յանձնուի Տանիմարքացի ծովակալի մը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.—Ինչպէս Մատրիտի ու Բարիզի, այնպէս ալ Վիէննայի ու Պէրլինի մէջ քաղաքական կարեւորութիւն մը կու տան՝ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէվ կոմսին Սան-Սէպաստիան երթալով Սպանիոյ խնամակալ-Թագուհիին այցելելուն և անկէ անմիջապէս ետքը Բարիզ երթալուն։ Նախ կարծուած էր թէ Մուրավիէվ կոմսը Պիարից գացած է երկար ատեն հոն մնալու համար, գէթ մինչեւ որ Նիքոլա կայսրը մեկնէր Տարմշթատէն. արդէն կոմսին մտադրութիւնն ալ այնպէս կ'երեւար, սակայն Սպանիոյ Նախարարապետին հետ տեսակցիլը, Քրիսթինա խնամակալ-Թագուհիին ներկայանալը և անկէ Բարիզ երթալը, Վիէննայի ու Պէրլինի լրագիրներուն խօսքին նայելով, ցոյց կու տան թէ Մուրավիէվ կոմսը քաղաքավարական պարզ այցելութիւն մը չէ կատարած։ Վիէննայի քաղաքական ակումբներուն մէջ սա կարծիքը կը տիրէ թէ Թրանսվալի տագնապին հետզհետէ ստացած սպառնական երեւոյթը պարտաւորած է Մուրավիէվ կոմսը չատ չմնալ Պիարից և ուշադիր ըլլալ քաղաքական առարկաներու, որոնք՝ Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ անցած դարձածին հանդէպ՝ անհրաժեշտ կ'ընծայեն պահպանել ռուսական շահերը։ Այդ պատճառով է որ այս միջոցիս մեծ կարեւորութիւն մը կը տրուի Մուրավիէվ կոմսին տեսակցութեան՝ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի հետ։

ՈՃՐԱԳՈՐԾԻ ՄԸ ՀՕՑԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Կը յիշուի անշուշտ թէ Բարիզի ոստիկաններէն Պ. Բիպառօ՝ վերջերս ռեվոլվէրի հարուածով մը վիրաւորուեցաւ Ֆէյլիքս Ֆլէօռի անուն մարդու մը կողմէ։ Այս սպանութեան փորձը՝ որուն շարժառիթը կարելի չէր եղած երեւան հանել, գործուած է կարգ մը տարօրինակ պարագաներու մէջ, զորս ոճրագործը անձամբ պատմած է։

Երեսունըվեց տարեկան մարդ մըն է ոճրագործը, և գաւառի չա՛տ պատուաւոր ընտանիքի մը զաւակը։

Քանի մը տարի առաջ Տիժօնի արճաքաններէն մէկուն մէջ գտնուած պահուն, խօսակցութեան կը բռնուի մարդու մը հետ՝ որ իր քովի սեղանին առջեւ նըստած էր։ Այդ անձը, քիչ ետքը իրեն կը յայտարարէ թէ անիշխանական մըն է և կը համոզէ զինքը որ ինքն ալ անիշխանական մը ըլլայ։

Ֆլէօրի վիճաբանութեան կը մտնէ իր խօսակցին հետ, չուզեր հաւանիլ, բայց մեկնած պահուն հետը կը տանի բռորականտայի երկու տետրակ։

Շատ չանցած, Բարիզ կու գայ ու կը մտնէ Լուվրի վաճառատան մէջ, և իր յամառ ու կռուասէր բնաւորութեան պատճառաւ չի կրնար ո՛ և է բարեկամութիւն հաստատել վաճառատան միւս աշխատաւորներուն հետ։

Այդ ցուրտ վարմունքը իրեն անա՛նկ կարծեցնել կու տայ թէ անիշխանական մը ըլլալը գիտնալնուն համար է որ իր պաշտօնակիցները բարեկամութիւն չեն հաստատեր իրեն հետ։ — Տիժօնէն մինչեւ Բարիզ եկած միջոցին, լաւ մը կարդացած էր բռորականտայի երկու տետրակները և կատարեալ անիշխանական մըն էր դարձած։

Այս պայմաններով ա՛լ աւելի անհամբոյր կը դառնայ և օր մը՝ իր պետին մէկ դիտողութենէն վիրաւորուած՝ կը ծեծէ զայն։ Դատարանը չորս ամսուան բանտարկութեան կը դատապարտէ զինքը, բայց Պէռանժէի օրէնքին կիրառութեամբ բանտարկութենէ ազատելով, կ'ապաստանի իր եղբօրը տունը։

Կը սկսի գործ փնտռել, բայց Լուվրի վաճառատան մէջ իր գործած արարքը անծանօթ ըլլալով, ոչ ոք կ'ուզէ զինքը ընդունիլ։ Ֆլէօռի անա՛նկ կը կարծէ թէ ոստիկաններն են իր անյաջողութեան պատճառ, և իւրաքանչիւր վաճառատան տիրոջ՝ որ զինքը կը մերժէր, կ'ըսէ շարունակ.

—Գիտե՛մ, ոստիկանները եկան ձեզի ըսին որ չընդունիք զիս։

Այդպէսով տակաւ ատելութիւն մը կը սկսի սնուցանել ոստիկանութեան դէմ ու կ'որոշէ վրէժ լուծել. միայն թէ, կը վարանի իր վրիժառութեան առարկային վրայ. ուրկէ՞ լուծէ իր վրէժը։

Այդ միջոցին, Շապրոլ փողոցին խնդիրը ծագած ըլլալով, քանի մը անգամ լրագիրներու մէջ կը հանդիպի Պ. Բիպառօյի անուան և անանկ կը կարծէ թէ այդ մարդը պետն է Բարիզի բոլոր ոստիկաններուն, և թէ զայն պէտք է սպաննել։

Ու կ'ընէ ալ, թէեւ չատ անյաջող կերպով։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Օրտուի գայմագամ Կէօմրիւքճիզատէ Մէհմէտ Զիհա փաշայի, Բալիսիոյ աստիճան՝ Ամասիայի արկղակալ Գալայճըզատէ Նէճիպ էֆ.ի։

—Բէյգըրին գաւառին հաշուակալ անուանեցաւ Կինձ գաւառին հաշուակալ Վէհպի էֆ., որուն յաջորդեց Բէյգըրինի հաշուակալ Նաղիֆ էֆ.։

—Դ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Թուլչայի օսմ. փոխ-հիւպատոս Նազմի պէյի։

ՄԱՔՍԷ ՋՆՋՈՒՄ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ յաճախ սպակիի, Հէրէքէի, Ֆէսխանէի և կայս. բոլոր գործարաններուն արտադրութիւնները երբ օտար երկիրներ ղրկուին՝ մաքսէ զերծ ըլլան։ Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Պէրլինի օսմ. դեսպան Թէվֆիգ փաշա, կ'ըսէ Սերվէթ, իր պաշտօնատեղին ժամանելուն, Վիլհէլմ կայսեր ներկայացուցեր է մեծարժէք նկար մը զոր Վեհ. Սուլթանը նուիրած է։ Այդ նկարը, որ Ֆրանսացի հին վարպետի մը գործն է և որ Եըլտըզի կայս. պալատան մէջ դրուած էր, Վիլհէլմ կայսեր ուշադրութիւնը հրաւիրած էր մայրաքաղաք գտնուած միջոցին։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ.—Արտաքին գործոց նախարարութեան օտար թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Լեւոն էֆ. Սուրէնեան՝ իր սոյն պաշտօնը պահելով հանդերձ՝ օգնական անուանուած է հայերէն թերթերու գրաքննիչ Մինաս էֆ.ի, Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ։

ԱՏԱՊԱԶԱՐԻ քաղաքէն հեռու գըտնուած երկաթուղիի հին կայարանը, ուրկէ մինչեւ քաղաք գիծ մը կը շինուի, Համիտիէ պիտի կոչուի. իսկ քաղաքին մէջ շինուելու վրայ եղած կայարանն ալ Ատապազար։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.—Կ. Պոլսոյ մէջ կատարուած հանգանակութեան գումարը 710,448 ղրուշի հասած է։ Տրապիզոնէն 530 ոսկի ղրկուած է՝ Քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովին, Էտիրնէէն՝ 200, Զաթալճայէն՝ 150 և Աստալիայէն՝ 100 ոսկի։ Գոնեայի կուսակալը հեռագրած է թէ նահանգին կեդրոնէն ու գաւառներէն 7-800 ոսկի պիտի կրնայ ղրկուիլ։ Տրապիզոնի կուսակալութիւնը որ մինչեւ հիմա 930 ոսկի ղրկած է, քանի մը օրէն ալ 500 ոսկի պիտի ղրկէ։

ԵԷՄԷՆԻ կուսակալը տեղեկագրեր է Բ. Դրան՝ կայս. շնորհներու արժանացնել Եէմէնի այն ցեղապետները որոնք նահանգին մէջ պատահած վերջին դէպքերուն ատեն թէ՛ քաղաքային և թէ զինուորական վարչութեան ծառայութիւններ մատուցած են։ Կուսակալը յարեր է թէ ատոնց վարձատրուիլը մեծապէս օգտակար պիտի ըլլայ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին համար, ինչպէս նաեւ տուրքերու գանձման։

ՊԷՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպանատան երկրորդ զինուորական կցորդ հարիւրապետ Էնվէր պէյ, որդի նախորդ արարողապետ վախճանեալ Մինիր փաշայի, որ մայրաքաղաք եկած էր, կայս. պալատ գնաց։ Վեհ. Սուլթանը հաճեցաւ սենեկապետներու միջոցաւ Էնվէր պէյի որպիսութիւնը հարցնել և ցաւակցութիւն յայտնել անոր հօրը մահուանը համար։

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԵԾԵԼԱԳՈՒՆԴԵՐՈՒ կազմութենէն դուրս մնացած ցեղերն ալ խնդրած են որ այդ հեծելագունդերուն մէջ ընդունուին։ Զեռնահա պաշտօնարանը, որուն տեղեկագրուած է թէ ատոնք ալ եթէ նոյն հեծելագունդերուն մէջ ընդունուին, օգտակար պիտի ըլլան, խնդիրը նկատողութեան առած է։

ՀՕԼԵՑՏԱՅԻ մէջ Սէնայի վարժարանի մը հիմնարկէքը անցեալները կատարուելով ոչխարներ զենուեր և բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար։

ՏԵՆԻԶԼԻԷՆ կը հեռագրեն թէ առջի գիշերը երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուելով խարխուլ պատեր փլեր են և թէ ցնցումները տակաւին կը շարունակեն։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանադրութեան խառն յանձնաժողովին երրորդ նստին մէջ, որ առջի օրը տեղի ունեցաւ, հելլէն պատուիրակները ստացեր են նոր պայմանադրութեան 19 յօդուածները։ Մնացածները, 21 յօդուածներ, որոնց թարգմանութիւնը տակաւին աւարտած չէ, երկուշաբթի օրը պիտի յանձնուին։ Այդ 19 յօդուածները կը համապատասխանեն օսմ. առաջին ծրագրին քսաներեք յօդուածներուն։ Երրորդ նիստին մէջ կարդացուեցան այդ 21 յօդուածները և օսմ. պատուիրակները այդ մասին իրենց տեսութիւնները պարզեցին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Յունաց Պատրիարքարանին բարձրաստիճան կղերականները սեպտ. 29ին (Ն. Տ.) գումարում մը ունեցեր են, նոր Պատրիարքին ընտրութեան ծրագիրը որոշելու համար։ Թէպայիտի մետրապոլիտ Տ. Եէրմանոս ներկայ չէ գտնուեր այդ գումարումին, որովհետեւ մերժուեր է իր մէկ առաջարկութիւնը թէ Սինոդ մը կազմուի որ Պատրիարքին հետ համախորհուրդ վարէ Աղեքսանդրիոյ Պատրիարքութեան գործերը։ Այդ գումարման մէջ որոշուեր է որ աշխարհական պատուիրակները իրաւունք ունենան ընտրելիներու առաջին ցանկ մը պատրաստելու։ Կղերականները այդ ցանկին վրայ պատրաստեն իրենց ցանկը և յետոյ մատուցանեն Բ. Դրան։ Եգիպտոսի յոյն կղերականները, որոնք 42 հոգի են, երկու անգամ քուէարկութիւն պիտի կատարեն։

ԵԳԻՊՏՈՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Գահիրէի մէջ քանի մը օրէ ի վեր զրոյց կայ թէ եգիպտական պանքային ընդհանուր տնօրէն Սըր Էլուին Բալմէր Եւրոպա գտնըւած ատենը բանակցութիւններ կատարած է Եգիպտոսի Իւնիֆիէ պարտքին սակերը զեղչելու համար։ Եգիպտոսի ելմտական Նախարարութեան խորհրդական Պ. Կօրսթ նկատողութեան առած է այդ ծրագիրը, որուն համար Սըր Էլուին Բալմէր չատ աշխատած էր խորհրդականի այդ պաշտօնը վարած միջոցին։

Կ'ըսուի թէ անգլիական դրամատէրներ ալ պիտի մասնակցին այդ գործողութեան. Իրազեկ ակումբներու մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այդ ծրագիրը պիտի յաջողի։ Սակերու զեղչուելովը եգիպտական կառավարութիւնը տարեկան 300,000 ոսկիի խնայողութիւն մը ըրած պիտի ըլլայ։ Միակ դժուարութիւնը քոնթրոլի խնդրին համար կը գուշակուի. բայց կը հաւաստեն թէ այդ փափուկ կէտին համար, որ բոլոր դժուարութեանց պատճառ եղած է, եգիպտական կառավարութիւնը տրամադիր է աւելի հաշտարար ընթացք մը բռնել և չդպչիլ երաշխաւորութեանց գումարներուն։ Կ'ըսուի թէ տէրութեանց մօտ պաշտօնական դիմումներ պիտի ըլլան։

—Եգիպտական բանակէն վաշտ մը որ Սուտանէն Գահիրէ կը դառնայ, Ասուան հասեր է։ Այդ վաշտը որ Ֆաշոտա կը գտնուէր, չատ պակսած է, վասն զի զինուորներուն չատը մեռեր են ժանտատենդէ. այս պատճառաւ է որ պատերազմական Նախարարութիւնը հրամայած էր ետ դարձնել այդ զինուորները։

—Սուտանի հունձքը այս տարի չատ լաւ պիտի ըլլայ։ Արմտիքներու գինը, որոնք վերջերս բարձրացած էին, սկսած են իջնել։

—Գերեվաճառութիւնը զսպելու համար կազմուած վարչութիւնը յունիսի մէջ 11 այր ու 14 կին գերիներ արձակեր է, յուլիսին՝ 13 այր ու 19 կին և օգոստոսին՝ 14 այր ու 21 կին։

—Լորտ Քիչնէր հրամանագիր մը հրատարակած է թէ այն զինուորները որոնք վեց տարի Սուտանի մէջ զինուորական ծառայութիւն ըրած են, պիտի կրնան իրենց տեղերը դառնալ։

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԻ Դիւանը դադարման դատապարտեց Հանեմալաք լրագիրը, առանց գրաքննիչին գիտութեան յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար։

ՔԱՐԻՒՂԻ ԳԻՆԸ.—Ռուսիոյ մէջ քարիւղին գինը բարձրացած է։

ՔՐԵԴԻ ԼԻՕՆԷԻ երկրորդ տնօրէն Պ. Կէրսօն, առաջին տնօրէն Պ. Պլանշրէնէի հետ անհամաձայն գտնուելուն պատճառաւ Բարիզ գացեր է, այդ մասին բացատրութիւն տալու կեդրոնական վարչութեան։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ մէջ բացուած մրցումը աւարտեցաւ և հետեւեալ արդիւնքը ունեցաւ.

Արձանագործութիւն.—Դ. տարի Ծաղիկեան էֆ. Ա. մրցանակ, Գ. տարի. Պահրի էֆ. Ա. մրցանակ, Հրանտ էֆ. Գարակէօզեան Բ. ու Տիմիթրի և Նիքոլի էֆ.ները՝ պատուոյ յիշատակութիւն։ Բ. տարի՝ Քոնսթանթին Քանաքիտիս, Նիքոլի Բրոտրոմոս, Աղեքսանդր Եէնի[illegible]եա և Եանի Վանկէլի Բէրբինեան էֆէնտիները՝ պատուոյ յիշատակութիւն։

Ճարտարապետութիւն.—Դ. տարի Անթուան Մարինէլլի էֆ. Ա. մրցանակ, Տիմիթրի Մանիկազոբուլոս և Պասմաճիտիս էֆ.ները՝ Բ. մրցանակ։ Արսէն Ցովհաննէս էֆ. Ա. երկրորդ մրցանակ և Հիւսնի Քեամիլ ու Միխալ Եորկիատիս էֆ.ները՝ Բ. երկրորդ մրցանակ։ Քէլէմվալոս, Աբրամ Ճէքէրճեան, Ստեփանեան, Եորկի Տիմիթրի և Մուզաքիս էֆ.ները՝ պատուոյ յիշատակութիւն։ Ասոնք չըճանաչուած վկայական ալ ստացան։ Գ. տարի. Ցովհաննէս էֆ. Ճանիկեան Ա. մրցանակ, Հրանտ էֆ. Գարակէօզեան և Եորկի էֆ. Իմմանուէլիտէս՝ Ա. երկրորդ մրցանակ։ Քոսթի էֆ. Քիրեաքիտէս՝ Բ. երկրորդ մրցանակ և որս պատուոյ յիշատակութիւն։ Բ. տարի. Յակոբեան էֆ. Ա. մրցանակ։ Նիքոլա Բրոտրոմոս էֆ. Բ. մրցանակ։ Ա. տարի. Նիքոլաքի Սէրաֆիմիտէս, Մէհմէտ Հիքմէթ, Անթուան Քասարոն և Տիմիթրի Սավորուլոս էֆ.ները՝ պատուոյ յիշատակութիւն։

Փորագրութիւն.—Գ. տարի. Խալէտին էֆ. Ա. մրցանակ։ Բ. տարի. Միտհաթ Րէսիի էֆ. Ա. մրցանակ։ Մէհմէտ Զիհա էֆ. Բ. մրցանակ։ Եազըճը Հասան էֆ. պատուոյ յիշատակութիւն։ Ա. տարի. Մէհմէտ Ալի էֆ. Ա. մրցանակ։ Իպրահիմ Խալիտ էֆ. պատուոյ յիշատակութիւն։

Նկարչութիւն.—Բ. տարի (վերջին). Վահրամ էֆ. Մանավեան՝ Ա. մրցանակ։ Նիքոլի Ալէքթորիտիս և Թէվֆիգ էֆ.ները՝ պատուոյ յիշատակութիւն։ Ա. տարի. Ահմէտ Մուխթար էֆ. Բ. մրցանակ։

Գծագրութիւն.—Գ. տարի։ Խալուսի էֆ. Ա. մրցանակ։ Ռուբէն էֆ. Բ. մրցանակ։ Սթէֆանոս էֆ. Ստամ պատուոյ յիշատակութիւն։ Բ. տարի. Զիա էֆ. Ա. մրցանակ։ Պահրի էֆ. Բ. մրցանակ։ Ալեաձ էֆ. ու Մէհմէտ Զիհա էֆ. պատուոյ յիշատակութիւն։ Ա. տարի. Մէհմէտ Ալի էֆ. Ա. մրցանակ։ Սուլէյման Սապրը էֆ. Բ. մրցանակ։ Մէհմէտ Շէրէֆէտտին էֆ. պատուոյ յիշատակութիւն։ Նախապատրաստական կարգէն տասներեք աշակերտ պատուոյ յիշատակութեան արժանացան։

Նկարչութեան ճիւղին Ա. մրցանակ ստացող Մանավեան Վահրամ էֆ.ի պատրաստած նկարը կը ներկայացնէ Չինիլի Քէօշկի կայս. Թանգարանը։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մաքսատան մէջ գործուած զեղծումներուն համար Սալամոն Կաթինեան անուն վաճառական մըն ալ հարցաքննութեան պիտի ենթարկուի։ Մաքսատան տնօրէն Նազիֆ պէյ ու երկրորդ քարտուղար Նաֆըզ էֆ. կը հարցաքննուին արդէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ.—Բէօթէր Լոյտ Վիէննայէն լուր առած է թէ Պուլկարիոյ և քանի մը դրամատէրներու միջեւ կնքուած փոխառութենէն 35 միլիոն ֆր.ի գումարին վճարումը որ հոկտեմբերին պիտի կատարուի, դժուարութեանց հանդիպեր է։ Պուլկարիոյ ելմտական նախարարը Վիէննա գտնուելով թէեւ չատ աշխատեր է կարգադրութիւն մը ընելու, սակայն չէ յաջողեր։ Այդ դժուարութեանց պատճառաւ, Պուլկարիա տարւոյ վերջէն առաջ դրամ ճարելու համար ուրիշ տեղեր դիմել պիտի պարտաւորուի։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Իգտամ կ'իմանայ թէ Իզմիրի մէջ սնանկացած Տէլսիզեան Յակոբ էֆ.ի հաշիւները քննելով հաստատուեր է թէ գոյքերը՝ պարտքին հարիւրէն տասնըվեցուկէսը կը կազմեն։ Տէլսիզեան էֆ. խոստացեր է հարիւրին տասնըհինգ վճարում մը ընել առնելիքատէրներուն։ Կ'ըսուի թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Տէլսիզեան էֆ. տասնըմէկ հազար ոսկիի ապրանք ղրկեր է Կ. Պոլիս Օֆաթեան(?) էֆ.ի, բայց հազիւ 9450 ոսկի ստացեր է։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ յանձնաժողովը, ինչպէս ծանուցինք, երէկ ալ գումարուեցաւ ելմտական նախարար Զիւհտի փաշայի նախագահութեամբ և խորհրդակցութիւններ կատարեց ելմտական գործերու վրայ։

Պ. ԹԷՕՏՈՐ ՊԷՌԺԷ, Օսմ. Պանքային Բարիզի ճիւղին վարիչը, մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ անցեալ երեքշաբթի գիշեր սովորականէն աւելի անձրեւ տեղալով ամէն կողմ ողողեր է։ Երկաթուղիի գիծեր աւրուեր և քանի մը տուներ վնասուեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ հիւպատոսարանին դատարանը անպարտութեան վճիռ տուաւ փաստաբան Պ. Պարչի նկատմամբ որ ամբաստանուած էր թէ օր մը աղջկան մը ժառանգութիւնը իւրացուցած է։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը նկատողութեան առած է կարգ մը ծրագիրներ որոնք շոգենաւերու երթեւեկութիւնը կանոնաւորելու, նոր գիծեր հաստատելու և ուրիշ պարագաներու համար զանազան միջոցներ կ'առաջարկեն։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ.— Կիրակի օրուան հեղձուցիչ տաքէն ետքը նոյն գիշերը սկսած անձրեւախառն սաստիկ փոթորիկը տակաւին կը շարունակէ։ Սեւ ծովի մէջ բաւական ալեկոծութիւն կայ։ Օսմ. եռակայմ առագաստանաւ մը երէկ իրիկուն բոլոր առագաստները պատռտած և մէկ կողմ ծռած, Սեւ ծովի նեղուցէն ներս մտաւ և Ռումըլի Եէրի տարուեցաւ մակոյկներու օգնութեամբ։ Րումէլի Ֆէնէրի առջեւ խարսխած խոշոր նաւ մը խարիսխին խզուելովը, ցամաք ինկաւ ու խորտակուեցաւ։ Օսմ. դրօշ պարզած նաւ մը Ազամլըի առջեւ ընկղմեցաւ։ Նաւաստիները փայտի կտորներու փաթթուած ազատիլ ուզեցին, բայց անոնցմէ մէկը միայն ազատեցաւ։ Երկու նաւամիգ շոգենաւեր Պոլսոյ նաւահանգիստէն Գավագ գացած են նաւեր ազատելու համար, սակայն փոթորիկին սաստկութենէն չեն կրցած դուրս ելլել։ Սեւ ծովի մէջ ուրիշ նաւեր ալ ընկղմած ու մարդոց կորուստներ պատահած են, բայց տակաւին ստոյգ տեղեկութիւն մը առնուած չէ։ Րիվայի առջեւ ալ Նիլուֆեր անուն եռակայմ առագաստանաւ մը որ Էրէյլիէն

[illegible]

SIROP DE RAIFORT

[illegible]

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՐՁՐ. ՄԵԾ ԵՊԱՐՔՈՍԸ

Բարձր. Խալիլ Րիֆաթ փաշա երէկ առտու կայսերական պալատ գնաց եւ իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայսերական հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատուցանելով՝ արժանացաւ կայսերական մեծարանքներու։ Ն. Բարձրութիւնը ուղղակի իր ապարանքը դարձաւ և երէկ ալ չկրցաւ Բ. Դուռը երթալ։ Վեհ. Սուլթանին հրամանով՝ Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա երէկ Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով Ն. Բարձրութեան ողջախութիւնը հարցուց։

* * *

ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Կուսինայի նախորդ գայմագամ Ջէրքէզ Տիլավէր պէյ, որ Ճավիտ պէյի սպանութեան միջոցին ոճրագործը ձերբակալելու համար աշխատած էր, երէկ Բերայի ոստիկանատունը հրաւիրուելով վկայութիւն տուաւ։ Տիլավէր պէյ ըսաւ թէ ոճրագործը եթէ տեսնէ, պիտի ճանչնայ. ուստի քանի մը բանտարկեալներու մէջ ցոյց տրուեցաւ Մուսթաֆան զոր Տիլավէր պէյ անմիջապէս ճանչցաւ։ Ցետոյ վկային ներկայութեանը ոճրագործը հարցաքննուեցաւ, սակայն Մուսթաֆա շարունակեց ուրացումը։ Ոճրագործը մինչեւ երէկ գիշեր չխոստովանեցաւ։ Բոլոր վկաներու յայտարարութիւնները իրարու կը համապատասխանեն. ամէնքն ալ կ'ըսեն թէ այդ ոճրին հեղինակը Մուսթաֆան է։ Հանրային Պարտքի Վարչութեան Տրապիզոնի ճիւղին տպանորդի նախորդ քննիչ Նասիհ պէյ որ Մեծ-Կղզի կը բնակի և սպանութեան միջոցին Ճավիտ պէյի քովը գտնուած էր, վկայութեան հրաւիրուեցաւ։ Նասիհ պէյի վկայութիւնն ալ առնուելէ ետքը, նախնական քննութիւնը պիտի աւարտի։ Մուսթաֆա տակաւին Բերայի բանտը կը գտնուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Նախապէս տրուած որոշման համաձայն, Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Վարչութեան կրօնական ու աշխարհական անդամներուն մեծագոյն մասին ներկայութեամբը։

Կրօնական Ժողովին Գեր. անդամները, որոնք կանուխէն եկած էին, նախնական խորհրդակցութիւն մը ունեցան իրենց մէջ, առեանին բացուելէն առաջ։

Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան, առաւօտուն, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւն մը տալէ ետքը, եկաւ ժողովին։

Իսկ Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան որ Ս. Պատրիարք Հօր հրաւէրով՝ Ն. Ամենապատուութեան բնակարանը գացած էր երէկ, իր հետ կը բերէր Պատրիարքական գիր մը՝ ժողովին ներկայացնելու յանձնարարութեամբ։

Ատեանը բացուեցաւ ժամ 4ին, ատենապետութեամբ Բարձր. Յարութիւն փաշայի, և նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն ու վաւերացումէն անմիջապէս ետքը, կարդացուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր վերեւ յիշուած գիրը զոր Փոխանորդ Սրբազանը յանձնած էր դիւանին։

Ժողովը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ այդ գրոյն վրայ, և նիստը կը շարունակուէր՝ մինչեւ լրագրոյս մամուլը դրուած պահուն։ Մանրամասնութիւնները վաղուան թուով։

* * *

Ազգ. Վարչութեան այսօրուան նիստին ներկայ եղող անդամներն են.

Կրօն. Ժողովէն՝ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ եպիսկ. Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, և Տ. Գաբրիէլ Խանճեան, Տ. Կարապետ Սեթեան ու Տ. Կարապետ Սանտալճեան Ա. Քահանաները։

Քաղ. Ժողովէն՝ Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան, Վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան, Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորա-

[illegible]

...ռով) և հետեւաբար այլեւս հարկ չկայ խնդրուած տղաքը գրկելու։ Ն. Ամենապատուութիւնը այդ նամակը յղած է Նըպաստից Ցանձնաժողովին որուն երէկուան նիստի որոշումներուն մէջ թէեւ յիշատակութիւն մը չկայ, բայց կ'ենթադրենք թէ Ցանձնաժողովը չպիտի ուզէ անհետեւանք թողուլ այս ընդհատուած բարեգործական ձեռնարկը և նոր դիմում մը պիտի ընէ։

—Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Մանկունի Տ. Վահրամ Սրբազանի։

Որոշուեցաւ գրել Զարսանճագի տեղապահ Մակար Վ.ին որ տեղական քահանաներու փոփոխութիւն ընելէ զգուշանայ. եթէ գիւղերու համար քահանայ ձեռնադրելու պէտք կայ, ժողովուրդին հետ համերաշխութեամբ արժանաւորները ընտրէ. իսկ եթէ յանցաւոր քահանաներ գտնուին՝ դադրեցնէ զանոնք քահանայագործելէ և տեղեկագրէ Պատրիարքարան։ Նոյնպէս որոշուեցաւ յանձնարարել յիշեալ տեղապահին թէ՝ Գաւառ. Կրօն. Ժողովին ատենապետութեան և ատենադպրութեան պաշտօնները այս կամ այն քահանային յանձնելու մասին աւելորդ է դիմում ընել Պատրիարքարանի։

—Պոլկազի եկեղեցւոյն Հոգաբարձութիւնը բողոքագիր մը ղրկած էր Պատրիարքարան, տեղւոյն Գարեգին քահանային նկատմամբ։ Ժողովը որոշեց յանձնարարել Պոլկարիոյ հոգեւոր հովիւ Պաղձեան Տ. Բարթուղիմէոս Վ.ին՝ հարկ եղած քննութիւնը կատարել և տեղեկագրել Պատրիարքարան։

—Բաբերդի Թաղ. Խորհուրդը վիճակին Առաջն. Տեղապահ Յովհաննէս Վ.ի հեռացման համար շնորհակալութեան գիր մը ղրկած էր Պատրիարքարան։ Ժողովը հարկ դատեց գրել յիշեալ Թաղ. Խորհուրդին թէ՝ ինքը այդ տեսակ պարագաներու մէջ պաշտօն չունի Պատրիարքարանի հետ յարաբերութեան մտնելու, քանի որ վիճակը ունի իր Գաւառ., Կրօն. և Քաղ. Ժողովները։

—Մանճըլըխի Ս. Թորոս վանքին տեսուչ Աժտէրեան Գարեգին Վ. առաջարկած էր ընիկ Սեբաստացի Ջօրաեան տիրացու Խաչատուրը քահանայ ձեռնադրել։ Ժողովը որոշեց Սեբաստիոյ Առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոսի յանձնել որ յետ քննութեան եթէ յարմար դատէ, ձեռնադրէ յիշեալ ընծայացուն։

—Ժողովը որոշեց նաեւ Սեբաստիոյ Առաջնորդ Սրբազանին կարծիքը առնել, տեղւոյն Ս. Թորոս վանքին նորոգութեան համար կատարուելիք հանգանակութեան մասին որուն առթիւ դիմում եղած էր Պատրիարքարանի։

Կրօն. Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ ժամանակին մէկ քանի խնդիրներու քննութեամբ։

—Տ. Մատթէոս Վ. Աճէմեան Կէտիկ Փաշայի եկեղեցիին քարոզիչ կարգուած է, պահելով հանդերձ Պատրիարքարանի մէջ իր ունեցած հիւրամեծարի պաշտօնը։

—Արաբկիրի Առաջն. Տեղապահ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. երէկ Նպաստից Ցանձնաժողովին ներկայանալով, մանրամասն բացատրութիւններ տուաւ՝ Ակնայ Որբանոցը Ս. Կոզմասի վանքին մէջ հաստատելու օգտակարութեան մասին, որուն դէմ առարկութիւն եղած էր։ Այդ վանքը, իր դիրքովը, և իբրեւ կեդրոն Ակնայ շրջակայ գիւղերուն, ամէն առաւելութիւն ունի որբանոցի համար։ Ցանձնաժողովը՝ Տ. Մուշեղ վարդապետին տուած տեղեկութեանցը վրայ՝ որոշեր է որ որբանոցը հաստատուի յիշեալ վանքին մէջ։

—Նպաստից Ցանձնաժողովն ալ գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, ատենապետութեամբ Տ. Վահրամ Մանկունի Սրբազանի, և որոշեց որբանոցներու համար պէտք եղած գիրքերը, որոնք 90 ոսկիի չափ արժողութիւն ունին, հետզհետէ ղրկել։ Այս շաբթու պիտի ղրկուի 30 ոսկիի արժողութեամբ գիրք եւ յաջորդաբար 30ական ոսկի։

Ասկէ առաջ յանձնարարուած էր Մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն, որ նորոգութեան կարօտ եկեղեցիներու շինութեան համար իւրաքանչիւր Թաղ. Խորհուրդ իր թաղին եկեղեցւոյն մէջ պնակ կամ գանձանակ շրջագայեցնէ եւ արդիւնքը ղրկէ Պատրիարքարան. և որովհետեւ ցարդ ո և է Թաղ. Խորհուրդ չէ կատարած այդ յանձնարարութիւնը, Ցանձնաժողովը որոշեց իւրաքանչիւր թաղի համար զատ զատ գանձապետներ

[illegible]

...տենապետութեամբ Նշան էֆ. Փափազեանի, գլխաւորաբար զբաղեցաւ Գանտիլլիի Թաղեցիներուն կողմէ վերջերս Քաղ. Ժողովին ներկայացուած գանգատագրով որ իրեն յղուած էր։ Թաղեցիներէն ոմանց բացատրութիւնները լսելէ ետքը, Խորհուրդը որոշեց տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարել և արդիւնքը տեղեկագրել Քաղ. Ժողովին։ Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ Մաքրիգիւղի և Օրթագիւղի եկեղեցիներուն հաշուական խնդիրներովը

ՔԱՂԻԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բ. ԳԻՐՔ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառներուն քով, 4 ղրուշի։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Հոկտեմբեր 8ի թերթերէն)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ. — Թրանսվալի արտաքին գործոց նախարարը տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարեր է թէ կառավարութիւնը փափաքող է որ բոլոր հանքերու մէջ աշխատութիւնները երկար ատեն շարունակուին որչափ ատեն որ կարելի ըլլայ, և թէ կառավարութիւնը իր ձեռքէն եկածը պիտի ընէ այդ նպատակին յաջողութեանը համար. նաեւ եթէ անգլիական հպատակներուն մնալը հարկ դատուի, Թրանսվալի կառավարութիւնը կը խոստանայ զանոնք պաշտպանել։ Եթէ պատերազմ ալ ծագի, Պոէր կառավարութիւնը ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայէ անգլիական հպատակներուն, որպէս զի ողջ առողջ կարենան երկրէն դուրս ելլել։

— Պոէրները կը յայտարարեն թէ երկաթուղիի կառախումբերը լեցնելու համար Թշնամութեանց սկսելուն պիտի բաղասեն։

— Քիմպըլիի մէջ զինուորական իշխանութիւնները ի զէն կոչելու հրաման մը տուեր են փորձի համար որ լաւ արդիւնք ունեցեր է։ Զինուորական իշխանութիւնները հաւանական չեն նկատեր որ Պոէրները գիշեր ատեն յարձակում ընեն։

— Վոլքսրուսթի մէջ Ժուպէռ զօրավարին նախագահութեամբ կազմուած զինուորական Խորհուրդի մը մէջ որոշուեր է մօտերս կարեւոր շարժումներ ընել տալ։

— Մաֆէքինկէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ նշանաւոր զինուորական Քրոնժէ՝ զօրավարութեան աստիճանին բարձրանալով հրամանատար կարգուեր է արեւմտեան սահմանագլուխին։ Քրոնժէ ծանուցեր է բնիկներուն թէ Թրանսվալ բնաւ մտադիր չէ անոնց վրայ յարձակելու, այլ միայն ինքզինքը պիտի պաշտպանէ սպիտակամորթներուն դէմ։ Պոէրները հետզհետէ կը համախմբուին ռազմագիտական կէտերու վրայ։ Վեց հազար հոգի, հրետաններով, Ռուսակրուտի մէջ հաւաքուած են, Ռամաթլապամայի մօտ։ Զօրավար Քրոնժէ պատգամաւոր մը ղրկելով բրիտանական սահմանագլուխը՝ ծանուցեր է որ Նաթալի մէջ հրացէնի մը պայթումը լըսելուն պէս սահմանագլուխը պիտի անցնի։

—Թրանսվալ հարիւրին 45 կը զեղչէ կառավարական պաշտօնեաներու ամսաթոշակները։ Այդ կերպով ամիսը 16,000 ոսկիի խնայողութիւն մը պիտի ունենայ։

—Բրէթորիայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը յուսացուի թէ Մ. Նահանգաց ժողովուրդը պիտի հրաւիրէ Պ. Մաք Քինլին միջամտել ներկայ տագնապին։ Թրանսվալի կողմէ Օպէիրնէ զօրավարին պաշտօն յանձնուած է Մ. Նահանգաց մէջ խաղաղութեան օգտին համար աշխատելու։

—Մօտերս Լիվըրփուլէն ճամբայ պիտի ելլեն 1700 սպայ ու զինուոր և 1400 ձի։

—Բարեյուսոյ Գլուխին պանքանները չեն ընդունիր Թրանսվալի չէքերը ու փոխանակագիրները։

—Անգլիական լրագիր մը հեռագիր մը կը հրատարակէ թէ Թրանսվալի բանակին կազմակերպութիւնը շատ գէշ է և թէ հիմնականապէս անհամաձայնութիւն կայ հետեւակներու և թնդանօթաձիգներու միջեւ։

[illegible]

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆՈՐ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ. — Քանի մը լրագիրներ արձագանգ կ'ըլլան զրոյցի մը՝ որուն համեմատ լեր թէ առաջիկային՝ Ֆրանսայի, Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ միացում մը պիտի գոյանայ՝ Անգլիոյ և Ամերիկայի դէմ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Հոկտեմբեր. — Բրէթորիայէ հասած հեռագիրներ կը հաւաստեն թէ Պոէրներու ժամանակ կորսնցնելուն շնորհիւ՝ Անգլիացիները կրցան կարեւոր օգնութիւններ հասցնել։

—Տէվընշայրի դուքսին ճառը լաւ տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ քաղաքական և առեւտրական շրջանակներու մէջ։ Սակարանին մէջ գիները ընդհանրապէս հաստատուն են։ Հակառակ շատ բարձր ռըբօններու, Հարաւ-Ափրիկեան արժեթուղթերը պահեցին իրենց գինը։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ՓԱՐԻԶ. — Կը յուսացուի որ Գերագոյն Ատեանին նիստերը պիտի վերջանան առաջիկայ նոյեմբեր ամսուն սկիզբները և թէ վճիռը պիտի տրուի Խորհրդարանին բացումէն, այսինքն նոյեմբեր 7էն առաջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏԸ

ՊԷՐԼԻՆ. — Գերմանիոյ Նախարարապետ Հոհէնլոհէ իշխանին վիճակը կայուն է։ Հակառակ շատ զօրաւոր տենդի մը՝ առ այժմ իր վիճակը անհանգստութիւն չի պատճառեր։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ. — Կառավարութիւնը որոշեց առաջիկայ նոյեմբեր 5ին գումարել խորհրդարանը։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՍՈՖԻԱ. — Նորէն զրոյց կը շրջի թէ նախարարական տագնապ մը մօտալուտ է։

ԵՐԿԱԹԷ ԴՌՈՒՆԵՐԸ

ՊԷՇԹ. — Հունգար կառավարութիւնը մերժեց վճարանիլ այն բողոքներուն վրայ՝ զորս Ռումանիա ըրած էր ի մասին Երկաթէ Դռուներու սակագիններուն։

ՆՈՐ ԹԱԹԱՌ ՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ. — Եոքոհամայէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սաստիկ թաթառ մը կառախումբ մը վերցնելով նետեց Իւօ գետին մէջ։ 150 հոգի մեռան։

ԲԱՄՊԱԿԻՆ ԵՒ ՑՈՐԵՆԻՆ ԳԻՆԸ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ. — Հօս՝ ցորենի գինը կը տկարանայ. վերջին գինն էր 6/1 5/8։ Բամպակի գինն ալ կ'իյնայ։ Վերջին գինն է 3.48/64։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

—ՃԻՒՂ Ա. — Տոմարակալութիւն և Առեւտրական գիտելիք։

—ՃԻՒՂ Բ. — Առեւտր. թղթակցութիւն Անգլ. և Ֆրանս. լեզուաւ, պիտի աւանդուին ամէն կիրակի, Բերայի Արհեստանոցին մէջ, ժամ 8էն 10 (Ը. Թ.)։

Մի միայն մէկ ճիւղին հետեւիլ ուզողները ամսական 20 ղրշ., իսկ երկու ճիւղին միանգամայն հետեւիլ ուզողները ամսական 30 ղրշ. վճարել պարտին։ Թոշակները կանխիկ կը վճարուին և 4 կիրակին մէկ ամսական կը հաշուուի։

Իւրաքանչիւր ճիւղի դասաւանդութիւնը կը տեւէ մէկ ժամ։

Աշակերտիլ փափաքող անձինք կրնան դիմել Բերայի Արհեստանոցը, ամէն կիրակի ժամը 8էն 10, և արձանագրել տալ իրենց անունը։

Դասերը պիտի սկսին յառաջիկայ Հոկտ. 3 կիրակի օրը, որոշեալ ժամուն։

Ուսուցիչ
ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

ԾԱՆ. — Իրենց զաւակները կամ պաշտպանեալները առեւտրական ասպարէզի համար պատրաստել ուզող անձինք կրնան դիմել յիշեալ ուսուցչին, որ տրամադրելի ժամեր ունի այցելութեամբ դասեր տալու աշակերտաց բնակարանին մէջ։

468 2—6

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Երեսունը ուր տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ Մուխթար Ցակոբ աղայի տունը։

ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

11 Հոկտեմբեր 1899

[illegible]

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳԻՆՍ

[illegible]

Տր. ԽԱՅԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	23	30 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	23	32 1/2
Ամէնէն վար գին	»	23	30 1/2
Րումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	110	25
Ամէնէն բարձր գին	»	110	50
Ամէնէն վար գին	»	110	12

ԲԱՑՈՒՄ 29 Սեպտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	23	35
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	111	50
Օսմանիյէ		414	—
Ռէժի		295	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քռէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		2	35
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	11
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	—
Թրամուէյ բաժնեթ.		630	—
» Ժուիսանս		225	—
» պարտաթ.	Ֆր.	490	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	297	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	480	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	05
Քրիմիզ	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	30
Մէթալիք	»	96	30
Րուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	22 1/2
» » » չէք	»	109	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	17 1/2
» » » չէք	»	23	13
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	61
Վիեննա չէք	Ֆիոր	16	96 1/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	10
) գոց.	»	22	10
» » » Բ.	»	46	20
» » » Գ.	»	25	35
Օսմանիէ	»	414	—
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Օսմ. Ռէժի	»	299	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	553	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	50
Քռէտի Լիոնէ	»	958	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	80
Սպանիական արտաքին	»	61	45
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	320
Գրամմազնէ	»	03	

ՊԵՐԼԻՆ, 10 Հոկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Րումէլիի երկաթուղի	»	115	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Րումէլիի երկաթուղի	»	56	40
Օ. Ռէժի		135	—

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնացաւ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենազգեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի՝ լիովին ցաւ հանելու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս ցաւ հանելէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ՕԳՈՒՏ ՄՈՒՏԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 ... 1889

[illegible]

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

[illegible]

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք մեր թղթակիցներէն և յօդուածագիրներէն որ թուղթին մէկ երեսին վրայ գրեն, գրաշարի մեծագոյն դիւրութեան համար։

ՏՕՔԹԷՕՐ Բ. ՔԷԼԷՆԿԵՐԵԱՆ

[illegible]

(radioscopie & radiographie)

Ամէն օր կէս օրէն վերջ իր տունը Բերա Մէքթէպ-Պայրամ փողոց թիւ 29։ Հինգշաբթի օրերը նոյն ժամերուն։

10—12

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա «Լանքաշիր Ինշուրանս Գումբանի» Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչեսթըր։

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ	» » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, Իաճառականական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ'ընծայէ կեանքեր ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեան։

Մէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՊՕՆՏ ՍԷԼԻԷՐ և ԸՆԿ.

Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա

29—104

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն

Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէլիմ էֆ. Քոյումճեան

Կենաց ճիւղին տեսուչ Մէհրամ էֆ. Տէր Ներսէսեան

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թաշտապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

Պայպըլ Հաուզի հրատարակութիւնները կար դալ Դ. րդ երեսը։

ԻԼԱՆ

ԽԱՉԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազէնէի Խասսայի Շահանէճէ միւպաեա օլունաճաք նոհուտ, պամեա վէ ֆասուլեանըն գարարը՝ մահըլլը րումինին 30ընճը բէնշէնպէհ կիւնի վիրիլէճէկինտէն իթաեա թալիպ օլանլարըն թէքմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէրքէֆալէթնամէի միւսթասհըպէն եէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօքուզա գատար խազինէի միւշարիլէյհայէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

25 Էյլուլ 1315 1—3

ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն օժիտ կամ դրամագլուխ հայթայթել շաբաթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, և այս ամէնը առանց բժշկական քննութեան։

Այս տեսակ ապահովագրութիւն գործադրողն է

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

կենաց համար և արկածներու դէմ ապահովագրական ընկերութիւնը,

Հիմնեալ արքայական հրամանաւ 1853ին

	Ֆրանք
Դրամագլուխ և պահեստք	239,189,580
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	870,644,476

«ՎԻՔԹՈՐԻԱ-ԱՐԿԱԾ»

Միմիայն մէկ տարի շաբաթական մէկ ֆրանք վճարելով մարդ ցկեանս կ'ապահովագրուի ընդունելու համար

1. 10,000 ֆր. եթէ մահ պատահի։
2. 15,000 ֆր. ի հասոյթ մը, եթէ խեղութիւն պատահի։
3. 200 օր, 5 ֆր. ամէնօրեայ հատուցումը ծովու կամ երկաթուղւոյ, թրամվէյի և թունէլի արկածներու հետեւանքով։

Բոլոր Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ

Յակոբեան խան թիւ 71 Ղալաթիա

Ընդհանուր գործակալութիւն

Ցակոբեան Խան 12, 13 Կ. Պոլիս

Կը փնտռուին գործակատար-պաշտօնեաներ։

453 15—39

ՏՈՔԹԷՕՐ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հին և նոր ջերմամիզութիւնն ու անկէ ծագում առած ամէն կարգի հիւանդութիւնները կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ, առանց ո՛ և է ցաւ զգացնելու։ Կասկածողներ՝ բժշկութենէ վերջ խոկ կրնան վճարել դարմանումի վարձքը։

Ամէն օր առտուընէ մինչեւ իրիկուն հիւանդ կ'ընդունի, Կալաթա՝ Թրամվէյի ճամբուն վրայ Գարագուշ օթէլին դիմացը թիւ 97, լամպաճիի խանութին վերնայարկը, մասնաւոր դարմանատանը մէջ. մուտքը լամպաճիէն։ 428 12—40

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլէ, Պօրտօյէ, Մէջէքըրանէ և Սեւ Ծովէ միջեւ յաճախ շոգենաւերով

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Ամզիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեօնօբուս	3000	Բէլուս	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	3000	Պուսըրիս	1500
Մարիօթիս	2500	Մէմֆիս	1500

Մարսա շոգենաւը, նաւապետ Նէլինէն, հոկտեմբերի դէպի 4ին Լիվըրբուլէ հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ռեիթոլ խան

ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք տեղւոյս նաւահանգիստը կը բանին Լիվըրբուլ և Պոլսոյ միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Քոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ավրանիա	7268	Ալկեա	2398
Քավոնիա	5587	Սարակոսա	2165
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2248
Կալլիա	4809	Պալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտաա	1895
Ալէպպօ	3143	Մորօքքօ	1855
Բէտար	1876	Քամպանիա	1295
Էէրպուրկ	1644	Լուքանիա	1295
Գապալոնիա	1345		

Դիմել առ. ԺՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ռուսական դեսպանատան դիմաց, Պոլսոյ Զիգզաքի ցրտ.)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենապատուիկ ցաւած ատամներն ալ առանց կը լեցնեն. ցաւ ... և ... պայմանաւ։

Նորագոյն եղանակաւ, ... և ... արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, ... և ... երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ Եւրոպայի ... և ամենակատարելագործեալ ... միջոցաւ, ... անաշառութիւն.

Ե. Գ. Զաւակները կիրակի օրերն ալ, (... ...) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (... ...) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառացիք կրնան գրել խորհուրդ ..., թիւ 1 ...։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագինով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ–Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուական (.0 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՈՂԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմըն Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հավլուսը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Ընդ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մարքուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (աղրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2278	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիբիօ	1735
Արիօստօ	3377	Տէտօ	4511	Հօրալիօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1882	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	4057	Սքէրօ	1200
Պօրոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաշիօ	3300	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասօ	1323
Պրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4491	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1030	Օնէարիօ	4036	Թօրքուատօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1555	Ուրպինօ	2438
Գամէօ	1264	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Քալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆինլանտ	1328	Քօմօ	1700	Քօլօ	540	Վօլօ	1283
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2223	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1334	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանտօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1205
Գօլօրատօ	4283	Կիտանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրազիօ շոգենաւը, նաւապետ Բրօֆիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Իտալօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է սեպտ. 28ին և անոյս 13ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Մէսճիտ Մէյէմ խան, Ղալաթիա

ՊԱՑՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Յիսուս Քրիստոսի վարքը. Համառօտեալ Թարգմանութիւն Պատ. Ճէյմս Սթոքըրի հանրածանօթ երկասիրութեան։ Երես 190։ Կը ներկայացնէ Յիսուսի կեանքը, սկսելով անոր Ծննդենէն մինչեւ Համբարձումը. Հեղինակին անունը արդէն գրաւական է գրքին պատուականութեան, որու անշուշտ անձամբ պիտի վերկայէ ամէն ընթերցող։ Գին 4 և 5 դահեկան ըստ կազմին։

Բէտհաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգղ.) երես 2224. 270 դահեկան։

Բէտհաուզի բառգիրք (Անգլիերէնէ Թրք.) երես 827. 100 դահեկան։

Բնական Աշխարհագրութիւն (հայ. և հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, երես 120. 20 դահեկան։

Բնական Աստուածաբանութիւն (հայ. հայատառ և յունատառ Թրք.) երես 196. 3 1/2 դահեկան։

Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Պոլիս։ 173

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 28 10 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Դշ. 29 11 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։

Եշ. 30 12 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Եշ. 30 12 Ինէպոլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։

Ուր. 1 13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Աքեանլեաց միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդօրիան	10500	Ցլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Իճիբշիան	3500
Քէպըրիան	10500	Ալբէօրն	3500
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Զօրնիան	8000	Անատօլիան	2500
Քոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինօ	900
Վավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Կոսթիւմ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆՍ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1899 Սեպտեմբեր 7էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրէնութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

Ժամ	Ուղեւորութիւն	Թիւ
11 39	Ր. հիս. պէպ. արն. զըչ. օրթ. պշկ.	20
11 30	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ.	40
12 15	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. զըչ. օրԹ. պշկ.	18
12 15	Ենմ. մէզպ. պէօյք. քրճպ. Թրպ. ենք. միրկ. պօյճ.	39
12 15	Ր.Ա. զվզ. ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. արնվ. չննկ. պէյ. զզկ.	17
1 —	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. զըչ. օրԹ. պշկ.	44
1 —	Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ.	43
1 40	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. զըչ. օրԹ. պէշ.	20
1 46	Ր. Ա. զվք. ենմ. մզը. պէյքտ. Թրպ. ենք. միրկ. պէշիկ.	45
2 40	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. զըչ. օրԹ. պշկ.	18
2 50	Պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպ. չպզ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ.	37
3 —	Ենմ. մզը. պէյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ.	40
3 40	Պօյճ. Ր. Հիս. պէպ. արն. զըչ. օրԹ. պշկ.	17
4 15	Ենմ. մզը. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պէշիկԹաշ	39
5 —	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. զըչ. օրԹ. պշկ.	45
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

Ժամ	Ուղեւորութիւն	Թիւ
12 15	Պէշկ. օրԹ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզք. ենիմ. Ր.Ա. վզ.	45
1 —	Պէշկ. օրԹ. զըչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենք. Թրպ. պէօյք. մզպ. ենմ.	40
1 35	Ուղղակի Պօյաճըգիւղ	20
2 —	Պէշ. արնվ. Ր. հիս. միրկ.	18
2 30	Պշկ. օրԹ. արն. պէպ. պյճ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզպ. ենիմ.	39
3 —	Պէշկ. արն. պէպ.	17
3 40	Սկիտ. զզկն. օրԹ. պէյլ. չնկլ. արնվ. գնտլ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. միրկ. ենիք. բշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզը. ենմ.	22
3 35	Պէշկ. օրԹ. զըչչ. արսվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ.	45
4 —	Պէշկ. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզըպ. ենիմ.	38
4 45	Պշկ. զզկ. պէյլ. չնկլ. արնվ. պէպ. գնտ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. սԹէն. ենք. բշպ. պէյզ.	20
6 —	Պէշկ. օրԹ. զըչչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզըպ. ենմ.	33
6 30	Ուսկ. քուզկ. պէյլեր. չննկել. գանտ. Ա. հիսար գանլճ. ենիք. պէյքօզ պէօյ. մէզպ. ենիմ. Ր. Ա. զավազ	18
[illegible]	[illegible]	[illegible]
8 36	Ր. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պպօյք. Թրպ. Պէյզ. բշպ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ.	18
10 10	Ա. հիսարէն ուղղակի կամուրջ։	46
10 30	Պէյզ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ.	37
11 10	Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ։	34

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ՆՈՒՄՈՒՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (46)

ՍԻՄՕՆ ՊՕՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Բ. ՄԱՍ

Ը

ՋԱՏՈՒԿԻՆ ԴՐԱՄԸ

—Մի՛ սոսկաք որ պատճառը ըսեմ. արդէն հաճոյ չպիտի թուի ձեզի։

—Անկեղծօրէն խօսեցայ ես, դուք ալ կրնաք նոյնը ընել։

—Ուրեմն կ'ուզէ՛ք, հա՞։ Լաւ։ Ձեր առաջարկը ընդունելի և շա՛տ ալ շահաւոր պիտի նկատէի, եթէ երբեք ուրիշ մը ըլլար զայն ընողը։ Ուրիշ խօսքով, շատ հաճելի պիտի ըլլար տիւ Ռաժոյի պառոնուհի կոչուիլ՝ եթէ երբեք պառոնին համբաւը... քիչ մը նուազ... երկդիմի ըլլար։

Մէլքիոր չցնցուեցաւ։

—Ներեցէք, գեղանի տիկին, բնաւ պաղ չեշտով մը, եթէ երբեք տիւ Ռաժոյի պառոնին համբաւը քիչ մը երկդիմի չըլլար, բնաւ չպիտի զիջանէր իր ձեռքը տալ Ուէն Մէմպլօն աղջկան, կը լսէ՞ք։

Տիկին Տիւքրէ վեր ցատկեց տեղէն ըսելով.

—Բայց կը նախատէք զիս, պարո՛ն։

—Բնաւ, պատասխանեց Մէլքիոր՝ միեւնոյն շեշտով. ես պարզապէս իրողութիւններ մատնանիշ կ'ընեմ և ինքզինքնուդ կը բերեմ զձեզ։ Հանդարտօրէն մտիկ ըրէք զիս. քանի մը չէք շահիր հետս գժտելով։

Տիկին Տիւքրէ աթոռին վրայ ինկաւ նորէն, ու Մէլքիոր շարունակեց.

—Տիկին, ուզեցիք ինծի յիշեցնել թէ լաւ համբաւ մը չունիմ։ Ներեցէք որ ըսեմ թէ բնաւ չեմ դատապարտուած և թէ բնաւ որոշ յանցանք մը չէ վերագրուած ինծի։ Կ'ըսեն թէ խենթի պէս ու շատ դրամ ծախսած եմ, թէ դժոխային ըլլալու աստիճան կատաղութեամբ խաղցած եմ, թէ ահագին քանակութեամբ խմած եմ, թէ յարաբերութիւններ ունեցած եմ բազմաթիւ կիներու հետ, թէ չահագործած եմ իմ բարեկամներս և թէ վերջապէս թշուառութեան մէջ ինկած եմ։ Բոլոր այս ամբաստանութիւններէն մարդ կրնայ ճողոպրիլ, մանաւանդ երբ տիւ Ռաժոյի պառոն կը կոչուի։ Վերջապէս, կ'ուզէ՞ք որ ըսեմ... կեանքիս մէջ միակ մութ գործ մը կատարած եմ, և դուք իմ մեղսակիցս եղած էք...

—Կը բաւէ՛..., կը բաւէ՛..., աղաղակեց տիկին Տիւքրէ։

[illegible]

(Շարունակելի)